

AFSTUDEERSCRIPTIE

[Ledentypologie Sportvereniging]

De fundering van de sportvereniging in de toekomst

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN)
Opleiding: Sport, Gezondheid en Management

Auteur: Marcel Cohen

Scriptiebegeleider: Rob ter Horst

Tweede beoordelaar: Maarten Vermeere

Auteur

Marcel Cohen (440358)
Knollenpad 88
6533BJ Nijmegen
Telefoon: (031) 657570520
Email: mwl.cohen@live.com

Opdrachtgever afstudeeronderzoek

Stichting Watersport Nijmegen (WSN), Afdeling Projectmanagement
Begeleider: Hans Platenburg
p/a Molenveldlaan 57
6523RJ Nijmegen
www.watersportnijmegen.nl

Opleiding

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
Sport, Gezondheid en Management
Afstudeerbegeleider: Rob ter Horst
Faculteit Gezondheid, Gedrag en Maatschappij (GGM)
Gymnasion
Heyendaalseweg 141
6525 AJ Nijmegen
Telefoon: (024) 361 23 92

VOORWOORD

Deze scriptie is een onderdeel van mijn afstudeeropdracht bij Watersport Nijmegen. Met dit afstudeeronderzoek sluit ik een deel af van de afrondingsfase binnen mijn studie Sport, Gezondheid en Management aan de HAN.

Sinds mijn derdejaars stage heb ik mij al voorgenomen het afstudeeronderzoek bij Watersport Nijmegen uit te voeren. Via mijn derdejaars stagebegeleider (Jasper van Houten) kreeg ik te horen over Watersport Nijmegen en haar reden van bestaan. Ik had zelf al enige affiniteit met watersport als lid van Duikteam de Kaaiman in Nijmegen en ondersteunde in mijn derdejaars stage twee watersportverenigingen. Met de komst van de Nevengeul bij de Waal in Nijmegen, sprak mij de missie en visie van Watersport Nijmegen zeer aan en wist ik zeker dat hier een relevant afstudeeronderzoek voor mij in zat. Watersport Nijmegen bleek met een algemeen probleem te zitten binnen de georganiseerde breedtesport. Sportverenigingen hebben geen feitelijke kennis over de verschillende type leden binnen hun verenigingen. Daarom weten ze dus ook niet goed 'hoe' met verschillende type leden op organisatorisch niveau om te gaan. Er is nog geen onderzoek verricht naar verschillende type leden m.b.t. participatieniveau voor vrijwilligerswerk binnen de sportvereniging.

Met mijn afstuderen wilde ik mij vooral richten op de toekomst in de sport. Met een maatschappelijk probleem dat breed gegrond is, kon ik mij meer verdiepen in de factoren die van invloed zijn op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van leden. Verscheidene artikelen beschrijven het einde van de sportvereniging zoals deze nu is. Dit onderzoek moet zorgen voor de fundering van de sportvereniging in de toekomst.

SAMENVATTING

Aanleiding; In de huidige maatschappij hebben sportverenigingen het steeds moeilijker te blijven bestaan. Er is met name een tekort aan vrijwilligers. Aangezien sportverenigingen merendeels vrijwilligersorganisaties zijn, is het belangrijk om te weten 'hoe' sportverenigingen hier het best mee om kunnen gaan.

Sportverenigingen bestaan uit hun leden, maar tot op heden is er nooit duidelijk onderzoek verricht naar verschillende type leden binnen de sportvereniging m.b.t. participatieniveau voor vrijwilligerswerk. Daarom zal in dit onderzoek onderzocht worden welke factoren van invloed zijn op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van leden binnen de sportvereniging.

Doelstelling; Dit onderzoek heeft als doel is het doen van aanbevelingen aan het bestuur van Watersport Nijmegen over 'hoe' verenigingsbesturen het best om kunnen gaan met de verschillende type leden binnen hun sportvereniging. Dit wordt bereikt door middels kwantitatief onderzoek te inventariseren wat de invloed is van de motieven voor lidmaatschap, het perspectief naar de sportvereniging, betrokkenheid en persoonskenmerken op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van leden.

Vraagstelling; De vraagstelling van dit onderzoek is als volgt: 'Wat zijn de meningen van leden over de invloed van motieven voor lidmaatschap, het perspectief naar de sportvereniging, persoonskenmerken en betrokkenheid op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?'

Methode; Binnen dit onderzoek is een cross-sectionele onderzoeksmethode gebruikt. In dit onderzoek is het achterhalen van oorzakelijke verbanden binnen een grote onderzoeksgroep namelijk noodzakelijk. Het huidige onderzoek is uitgevoerd onder 225 leden van zes verschillende watersportverenigingen. Onder de respondenten was 30,7% niet-vrijwilliger, 29,3% incidenteel-vrijwilliger en 40% structureel-vrijwilliger.

Resultaten/ conclusies; De resultaten van dit onderzoek tonen verbanden aan tussen de onafhankelijke variabelen (motieven voor lidmaatschap, het perspectief naar de sportvereniging, persoonskenmerken en betrokkenheid) en de afhankelijke variabelen (participatieniveau voor vrijwilligerswerk). Met participatieniveau wordt er onderscheid gemaakt in niet-vrijwilliger, incidenteel vrijwilliger of structureel vrijwilliger en leidt het participatieniveau dus tot een typering van leden.

De resultaten van dit onderzoek tonen dat er significante verbanden lijken te zijn tussen de motieven voor lidmaatschap en het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van leden. Er blijkt een zwak positief verband te zijn tussen de motieven: niveau 3 (sociale participatie) en zeer zwakke positieve verbanden tussen de motieven niveau 4 (erkenning en waardering) en niveau 5 (zelfontwikkeling) en het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van leden.

Er blijkt een zwak positief verband te zijn tussen het verenigingsperspectief en een zeer zwak positief verband tussen het beleidsperspectief en het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van leden. Binnen het verenigingsperspectief draait het om passie en ligt het fundament van de sportvereniging bij hoe gepassioneerd vrijwilligers zijn en hoeveel plezier vrijwilligers ervaren. Binnen het beleidsperspectief draait het om het publieke belang. De sportvereniging wordt in dit perspectief als een beleidsinstrument beschouwd.

Er blijkt een zwak positief verband te zijn tussen de affectieve betrokkenheid en zeer zwakke positieve verbanden tussen de continuïteit betrokkenheid en normatieve betrokkenheid en het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van leden.

Zowel mannen als vrouwen gaan wat betreft het participatieniveau voor vrijwilligerswerk gelijk op. Van de 225 respondenten blijken de jongere deelnemers meer vrijwilligerswerk te doen. Het grootste percentage vrijwilligers zijn studenten en hoger opgeleide (HBO/WO). Aan de cijfers is ook duidelijk te zien dat respondenten met een positievere ervaring wat betreft de woonafstand, een hoger participatieniveau voor vrijwilligerswerk hebben. Wat betreft de sociale status blijken iets meer leden met een relatie een hoger participatieniveau voor vrijwilligerswerk te hebben.

Aanbevelingen; Aan de verschillende verenigingsbesturen van de watersportverenigingen binnen Watersport Nijmegen wordt aanbevolen een ledenprofiel in kaart te brengen. Door binnen dit ledenprofiel onderscheid te maken in de ledentypologie niet-vrijwilligers, incidentele vrijwilligers en structurele vrijwilligers, krijgt het verenigingsbestuur een duidelijk inzicht in de verschillende percentages type leden binnen de sportvereniging. Met deze kennis kunnen ze dan bepalen 'hoe' verder beslissingen te nemen op beleidsniveau. Denk aan oplossingen als meer aandacht aan clubbinding, professionaliseren, lidmaatschap aanpassen of een vrijwilligersbeleid invoeren of verbeteren.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord.....	3
Samenvatting.....	4
1. Inleiding.....	8
1.1 Projectkader.....	8
1.1.1 Beschrijving stage organisatie.....	8
1.1.2 Aanleiding van het onderzoek.....	8
1.2 Probleemstelling.....	9
1.2.1 Doelstelling.....	9
1.2.2 Onderzoeksmodel.....	9
1.2.3 Vraagstelling.....	10
1.3 Begrippenkader.....	11
1.4 Verantwoording en relevantie.....	12
1.5 Leeswijzer.....	12
2. Theoretisch kader.....	13
2.1 Methode literatuurstudie.....	13
2.2 Participatieniveau voor vrijwilligerswerk.....	13
2.2.1 Trends en ontwikkelingen.....	13
2.2.2 Ledentypologie m.b.t participatieniveaus voor vrijwilligerswerk.....	14
2.2.4 Conclusie.....	15
2.3 Motieven lidmaatschap sportvereniging.....	16
2.3.1 Motieven lidmaatschap.....	16
2.3.2 Motieven vrijwilligerswerk.....	17
2.3.3 Conclusie.....	18
2.4 Perspectief sportvereniging.....	20
2.4.1 De sportvereniging.....	20
2.4.2 Aanbod.....	20
2.4.3 Functioneren sportvereniging.....	21
2.4.4 Perspectieven.....	22
2.4.5 Conclusie.....	22
2.5 Persoonskenmerken.....	24
2.5.1 Leeftijd.....	24
2.5.2 Geslacht.....	24
2.5.3 Opleiding en werk.....	25
2.5.4 Sociale status.....	25
2.5.5 Conclusie.....	25
2.6 Betrokkenheid.....	27

2.6.1 Conclusie.....	27
2.7Conclusie theoretisch kader	29
2.7.1Conceptueel model	30
3. Methode.....	31
3.1 Type onderzoek.....	31
3.2 Onderzoekspopulatie	31
3.3 Meetinstrumenten.....	32
3.4 Methode dataverzameling.....	33
3.5 De validiteit en betrouwbaarheid	33
3.5.1 Validiteit.....	33
3.5.2 Betrouwbaarheid.....	34
3.6 Data-analyse.....	34
4. Resultaten.....	35
4.1 Particpatieniveau voor vrijwilligerswerk (Afhankelijke variabele).....	36
4.2 Motieven lidmaatschap	37
4.2.1 Analyse Motieven lidmaatschap en participatieniveau voor vrijwilligerswerk.....	37
4.3 Perspectief sportvereniging	38
4.3.1 Analyse sportvereniging en participatieniveau voor vrijwilligerswerk.....	38
4.4 Betrokkenheid.....	39
4.4.1 Analyse betrokkenheid en participatieniveau voor vrijwilligerswerk.....	39
4.5 Persoonskenmerken.....	40
4.5.1 Analyse persoonskenmerken en participatieniveau voor vrijwilligerswerk.....	40
5. Conclusie	41
5.1 Participatieniveau voor vrijwilligerswerk	41
5.2 Motieven lidmaatschap	42
5.3 Perspectieven sportvereniging.....	43
5.5 Betrokkenheid.....	43
5.6 Persoonskenmerken.....	43
6. Discussie.....	44
6.1 Theoretische relevantie	44
6.2 Praktische relevantie.....	45
6.3 Begrenzings van het onderzoek.....	45
6.4 Suggesties voor vervolg onderzoek	46
7. Aanbevelingen	47
7.1 Ledenprofiel.....	47
7.2 Betrokkenheid.....	48
7.2.1 Buddy-systeem.....	48
7.2.2 Clubbinding.....	49

8. Literatuur.....50

1. INLEIDING

1.1 PROJECTKADER

1.1.1 BESCHRIJVING STAGE ORGANISATIE

Watersport Nijmegen (WSN) is een koepelorganisatie opgericht in 2011 door sportverenigingen die water en oeversporten rondom de toekomstige Nevengeul bij de Waal in Nijmegen- Lent willen realiseren. Denk hierbij aan roeien, kanoën, windsurfen, zeilen, triatlon, beachsporten, en activiteiten van de Nijmeegse Reddingsbrigade. Sporten als skaten, duiken, zwemmen en schaatsen zijn ook mogelijke sporten binnen WSN. Er zijn op dit moment ongeveer 1200 actieve sporters aangesloten bij de WSN (Watersport Nijmegen, 2014).

De missie van WSN is als volgt geformuleerd: WSN behartigt de belangen van de (duurzame) water- en oeversporten en wil in het gebied van het eiland Veur-Lent en de nevengeul, kansen en faciliteiten realiseren voor deze sporten. WSN bevordert de samenwerking en stimuleert gezamenlijke evenementen en activiteiten. Tevens wil WSN de verenigingen ondersteunen, coördineren en 'een leven lang sporten' bevorderen (Watersport Nijmegen, 2014).

De visie van WSN is als volgt geformuleerd: Een watersportdorp in een (stads-)parkachtige omgeving bij de nevengeul van de Waal, waar kan worden gesport, maar waar ook een bootje kan worden gehuurd of een roei-, kano-, of zeil-clinic kan worden gevolgd. Ook recreatieve wandelaars, fietsers en toeristen zijn er welkom. WSN wil eenvoudige overnachtingsaccommodatie realiseren voor passanten en bezoekende sportploegen die er trainen. Een kleine passantenhaven zou hier bij kunnen passen, waar ook surf- en zeil-les voor jeugd kan worden gegeven. Er kan een beperkt aantal kampeerplekken bij het watersportdorp worden gerealiseerd (Watersport Nijmegen, 2014).

1.1.2 AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK

In Nijmegen wordt momenteel hard gewerkt aan de aanleg van een nevengeul van de Waal. Diverse watersportverenigingen kijken naar mogelijkheden om naar deze locatie te verhuizen. De gewenste situatie hiervoor is een vereniging die organisatorisch in orde is en in staat is om desnoods te veranderen met dit nieuwe toekomstperspectief. Wat WSN gemerkt heeft is dat het gedrag van leden binnen verenigingen aan het veranderen is. WSN is zich bewust, dat ze met verschillende soorten leden te maken heeft en dat elk lid weer op een andere manier lid wil zijn van een vereniging. Omdat WSN een koepel van verschillende watersportverenigingen is, heeft elke vereniging ook weer zijn eigen organisatiestructuur en -cultuur. De activiteiten in verenigingen worden over het algemeen uitgevoerd door vrijwilligers, ook wel de "Actieve" leden binnen de vereniging genoemd. Tegenwoordig krijgen sportverenigingen steeds meer te maken met een nieuw type sportconsument. Dit zijn leden die nauwelijks of geen vrijwilligerswerk inbrengen in de vereniging, maar contributie betalen om faciliteiten te gebruiken. Deze consument zal ik benoemen als niet-vrijwilligers. WSN wilt met behulp van dit onderzoek te weten komen, wat de verschillen zijn tussen leden m.b.t. participatieniveau voor vrijwilligerswerk en welke leden dus inzetbaar zijn voor vrijwilligerswerk of niet.

Met participatieniveau voor vrijwilligerswerk wordt in dit onderzoek bedoeld;

"De hoeveelheid vrijwilligerswerk die een lid verricht binnen de sportvereniging"
(Verschelden & van Thuyne, 2007).

Hierin wordt onderscheid gemaakt in niet-vrijwilligers, incidentele-vrijwilligers en structurele-vrijwilligers.

1.2 PROBLEEMSTELLING

“Het WSN bestuur heeft geen duidelijk beeld over hoe ze verschillende type leden op een goede manier kunnen samenbrengen in de sportvereniging”

Sportverenigingen bestaan niet zonder hun leden. Een meningeninventarisatie van leden binnen de sportvereniging over factoren die van invloed zijn op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk zorgt ervoor dat de sportvereniging meer inzicht krijgt in haar verschillende leden. Door een beter inzicht in verschillende type leden m.b.t. participatieniveau voor vrijwilligerswerk, kan de vereniging daar organisatorisch op inspelen.

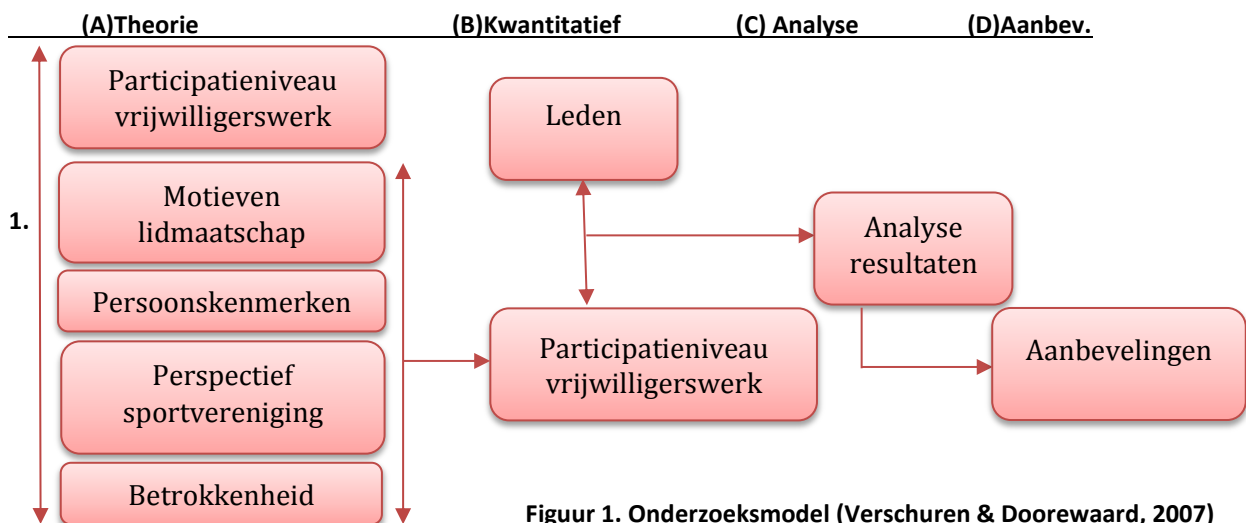
1.2.1 DOELSTELLING

Het onderzoek heeft als doel het doen van aanbevelingen aan het bestuur van Watersport Nijmegen over ‘hoe’ verenigingsbesturen het best om kunnen gaan met de verschillende type leden m.b.t. participatieniveau voor vrijwilligerswerk.

Dit wordt bereikt door middels kwantitatief onderzoek te inventariseren wat de invloed is van de motieven voor lidmaatschap, het perspectief naar de sportvereniging, betrokkenheid en persoonskenmerken op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk.

1.2.2 ONDERZOEKSMODEL

Het onderzoeksmodel (figuur 1) geeft schematisch het doel van het onderzoek weer en de globale stappen die genomen moeten worden om het doel te bereiken. Zo zorgt het model voor structuur in het gehele onderzoek. Het onderzoeksmodel is dan ook van belang bij het vormen van het theoretische kader van het onderzoek (Verschuren & Doorewaard, 2007).

Figuur 1. Onderzoeksmodel (Verschuren & Doorewaard, 2007)

VERWOORDING ONDERZOEKSMODEL

Het onderzoeksmodel moet als volgt gelezen worden: (A) Een bestudering van participatieniveau voor vrijwilligerswerk, motieven voor lidmaatschap, persoonskenmerken, invloed van perspectief naar sportvereniging en invloed van de betrokkenheid, leveren de beoordelingscriteria (conceptueel model). (B) Met deze beoordelingscriteria wordt het verschil geïnventariseerd tussen meningen van sportverenigingsleden over de invloed van motieven voor lidmaatschap, persoonskenmerken, perspectief sportvereniging, de betrokkenheid op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk bij de sportvereniging. (C) Een analyse van deze resultaten zal leiden tot een meningeninventarisatie m.b.t. het participatieniveau voor vrijwilligerswerk. (D) Hieruit zullen de aanbevelingen voor mogelijke strategieën of oplossingen voor Watersport Nijmegen komen, ‘hoe’ verschillende type leden het beste samen te brengen in een betreffende sportvereniging en factoren waar je als verenigingsbestuur invloed op kan uitoefenen om het gewenste ledenprofiel te krijgen (Verschuren & Doorewaard, 2007).

1.2.3 VRAAGSTELLING

Om de eerder omschreven doelstelling te bereiken wordt er per fase uit het onderzoeksmodel vraagstellingen geformuleerd. Fase A de theoretische onderzoeksvraag, fase B de empirische onderzoeksvraag en fase C de analytische onderzoeksvraag. Elke onderzoeksvraag wordt met behulp van deelvragen beantwoord (Verschuren & Doorewaard, 2007).

THEORETISCHE HOOFDVRAAG

Wat is vanuit de literatuur bekend over de invloed van motieven voor lidmaatschap, de persoonskenmerken, het perspectief naar de sportvereniging en de betrokkenheid op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?

- Wat is er vanuit de literatuur bekend over het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?
- Wat is er vanuit de literatuur bekend over de invloed van motieven voor lidmaatschap op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?
- Wat is er vanuit de literatuur bekend over de invloed van het perspectief naar de sportvereniging op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?
- Wat is er vanuit de literatuur bekend over de invloed van de betrokkenheid op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?
- Wat is er vanuit de literatuur bekend over de invloed van de persoonskenmerken op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?

EMPIRISCHE HOOFDVRAAG

Wat zijn de meningen van leden over de invloed van motieven voor lidmaatschap, het perspectief naar de sportvereniging, de persoonskenmerken, de betrokkenheid op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?

- Wat is de mening van leden over de invloed van motieven voor lidmaatschap op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?
- Wat is de mening van leden over de invloed van het perspectief naar de sportvereniging op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?
- Wat is de mening van leden over de invloed van de betrokkenheid op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?
- Wat is de invloed van de persoonskenmerken op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?

ANALYTISCHE HOOFDVRAAG

Welke overeenkomsten en verschillen zijn er tussen de meningen van leden over de invloed van motieven voor lidmaatschap, het perspectief naar de sportvereniging, persoonskenmerken en betrokkenheid op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?

- Welke overeenkomsten en verschillen zijn er tussen de meningen van leden over de invloed van motieven op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?
- Welke overeenkomsten en verschillen zijn er tussen de meningen van leden over de invloed van perspectief sportvereniging op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?
- Welke overeenkomsten en verschillen zijn er tussen de meningen van leden over de invloed van betrokkenheid van leden op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?
- Welke overeenkomsten en verschillen zijn er tussen de meningen van leden over de invloed van persoonskenmerken op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?

1.3 BEGRIPPENKADER

De volgende begrippen komen veelvoudig voor binnen deze scriptie. Om deze reden worden ze in deze paragraaf nader toegelicht:

Vrijwilligerswerk:

“Werk dat onbetaald en onverplicht verricht wordt ten behoeve van anderen of van (de kwaliteit van) de samenleving in het algemeen, in enig georganiseerd verband” (Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling, 1997).

“Werk dat in enig georganiseerd verband onverplicht en onbetaald wordt verricht ten behoeve van anderen of de samenleving” (Centraal Bureau voor de statistiek, 2015).

Participatieniveau voor vrijwilligerswerk: met participatieniveau voor vrijwilligerswerk wordt in dit onderzoek de hoeveelheid vrijwilligerswerk die een lid verricht binnen de sportvereniging bedoeld (Verschelden & van Thuyne, 2007).

Motieven voor lidmaatschap: factoren die er bij een lid voor zorgen aangesloten te zijn bij de sportvereniging (Rover, 2010). Bij motieven wordt onderscheid gemaakt in de verschillende niveaus van de behoefte hiërarchie van Maslow: niveau 3 (sociale participatie), niveau 4 (erkenning en waardering), niveau 5 (zelfontwikkeling) (Colijn & Kok, 2007).

Perspectief sportvereniging (aanbod en functioneren): het perspectief dat leden hebben ten opzichte van de (sport)activiteiten, de manier waarop de sportvereniging moet handelen en in hoeverre de vereniging rekening hoort te houden met haar leden. Binnen dit onderzoek wordt het verenigingsperspectief en beleidsperspectief als relevant gezien (Boessenkool, Lucassen, Waardenburg, & Kemper, 2011).

Verenigingsperspectief: Binnen het verenigingsperspectief draait het om passie. Het fundament van de sportvereniging ligt bij de hoeveelheid passie van de vrijwilligers en het plezier die de vrijwilligers ervaren (Boessenkool, Lucassen, Waardenburg, & Kemper, 2011).

Beleidsperspectief: in dit perspectief wordt de sportvereniging gezien als een beleidsinstrument (Boessenkool, Lucassen, Waardenburg, & Kemper, 2011).

Persoonskenmerken: de basiskenmerken die een persoon eigen maken. Binnen dit onderzoek worden geslacht, leeftijd, woonplaats, opleiding en werk, relatiestatus en woonafstand tot de vereniging als relevant geacht. (Arends & Flöthe, 2013).

Betrokkenheid: hoe iemand zich betrokken voelt bij zijn/ haar sportvereniging. Er wordt onderscheid gemaakt in affectieve, continuïteit en normatieve betrokkenheid (Jak & Evers, 2010).

Ledentypologie: beschrijving voor verschillende type leden. Er wordt onderscheid gemaakt in drie verschillende type leden; niet-vrijwilligers, incidentele-vrijwilligers en structurele-vrijwilligers (Gerrits, z.d.).

1.4 VERANTWOORDING EN RELEVANTIE

Dit onderzoek speelt in op een recent probleem binnen de sportsector en geeft inzicht voor mensen die werkzaam zijn in de sportsector. Wetenschappelijk is dit onderzoek relevant, aangezien er geen bekend kwantitatief onderzoek is gedaan naar participatieniveau voor vrijwilligerswerk van drie verschillende type leden binnen sportverenigingen. Binnen dit onderzoek zal er meer duidelijkheid komen over de invloed van motieven voor lidmaatschap, perspectief naar de sportvereniging, betrokkenheid en persoonskenmerken op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk binnen de sportvereniging.

Voor de praktijk is dit onderzoek relevant, gezien de opgedane kennis en inzichten op het gebied van factoren die van invloed zijn op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk, wat weer leidt tot verschillende type leden binnen de sportvereniging, als nuttig bevonden kan worden om beslissingen te maken hoe organisatorisch om te gaan met de verschillende percentages type leden binnen de sportvereniging.

Wat betreft het werkgebied voor de SGM'er (Sport- en gezondheidsmanager) zijn er genoeg raakvlakken. Dit onderzoek valt binnen de sector sportmanagement. Sportverenigingen krijgen steeds meer te maken met de veranderende maatschappij die het moeilijker maakt voor vrijwilligersorganisatie om te blijven bestaan. De SGM'er is een breed opgeleide manager die zich beroepsmatig volledig bezig houdt met al deze veranderingen en door sturing de sportverenigingen de juiste richting in kan managen.

Sportverenigingen hebben tot op heden geen overzicht over verschillende type leden binnen de sportvereniging. Dit maakt dit onderzoek de ideale opdracht voor een SGM'er, vanwege zijn brede kijk op de sportsector. De resultaten van dit onderzoek geven meer inzicht aan mensen werkzaam in de sportsector en breedtesportorganisaties en tonen of er inderdaad onderscheid gemaakt kan worden in een ledentypologie van drie m.b.t. participatieniveau voor vrijwilligerswerk (niet-vrijwilliger, incidenteel-vrijwilliger, structureel-vrijwilliger), waardoor er beter strategische beslissingen genomen kunnen worden vanuit het verenigingsbestuur. Denk bijvoorbeeld aan 'hoe' lidmaatschappen in te delen en 'hoe' met verschillende type leden om te gaan binnen één sportvereniging. Aangezien de sportvereniging bestaat uit haar leden, zal dit onderzoek moeten zorgen voor de fundering van de sportvereniging in de toekomst.

1.5 LEESWIJZER

Deze paragraaf geeft een toelichting over de opbouw en inhoud van de hoofdstukken en paragrafen voorkomend in deze scriptie.

Hoofdstuk 2 beschrijft het theoretische kader ontstaan door de voorafgaande literatuurstudie. Het theoretische kader geeft inzicht in de gekozen variabelen voor dit onderzoek: motieven lidmaatschap, perspectief naar sportvereniging, betrokkenheid en persoonskenmerken.

Hoofdstuk 3 geeft een beschrijving van de gebruikte methode van het onderzoek. Een beschrijving van het onderzoek, de onderzoeksgroep (respondenten) en de onderzoekspopulatie. Hiernaast vindt u een toelichting van het gebruikte meetinstrument, de betrouwbaarheid en validiteit van dit onderzoek voor de reproduceerbaarheid van dit onderzoek. Dit hoofdstuk wordt afgesloten met een beschrijving van de data analyse.

In hoofdstuk 4 leest u de onderzoeksresultaten van het onderzoek. Hierin leest u een beschrijving van de beschrijvende statistiek en verklarende statistiek van dit onderzoek.

Hoofdstuk 5 geeft een beschrijving van de conclusies die verkregen zijn uit de resultaten van dit onderzoek.

Hoofdstuk 6 beschrijft een discussie over allerlei relevante zaken met betrekking tot dit onderzoek. De theoretische- en praktische relevantie, grenzen en suggesties voor vervolgonderzoek zijn onderwerpen die aan bod komen.

In hoofdstuk 7 vindt u alle belangrijke aanbevelingen ontstaan vanuit de conclusies van dit onderzoek. Vervolgens wordt in hoofdstuk 8 de literatuurlijst van dit onderzoek weergegeven. Alle bijlagen van deze scriptie leest u terug in het bijlagenboek behorende bij deze scriptie.

2. THEORETISCH KADER

2.1 METHODE LITERATUURSTUDIE

Het theoretisch kader beschrijft de verbanden tussen de variabelen waar dit afstudeeronderzoek om draait. Hiervoor is gebruik gemaakt van relevante wetenschappelijke literatuur, om zo antwoord te kunnen geven op de theoretische deelvragen en daarmee uiteindelijk op de theoretische hoofdvraag in dit onderzoek. Voor het zoeken naar relevante literatuur voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van de sneeuwbalmethode. Via een literatuurlijst uit een recent artikel of boek is er verder gezocht naar relevante bronnen. Binnen deze scriptie vormden de volgende documenten een belangrijke bron en wegwijzer voor verdere relevante literatuur: 1. Rapportage sport 2014. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau (Tiessen-Raaphorst, 2015). 2. Sociaal Economische Trend: Wie doet vrijwilligerswerk? Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek (Arends & Flöthe, 2013). 3. 'Understanding and Assessing the Motivations of Volunteers: A Functional Approach (Clary, et al., 1998). 4. Sportmarketing. Amsterdam: Pearson Education Benelux (Colijn & Kok, 2007). 5. Sportverenigingen: Tussen traditie en ambities. Nieuwegein: Arko Sports media (Boessenkool, Lucassen, Waardenburg, & Kemper, 2011). 6. Vrijwillig beloond. Een onderzoek naar het erkennen en waarderen van vrijwilligers. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut (Broenink, Plemper, & Wentink, 2005).

Gedurende het literatuuronderzoek is het meest gebruik gemaakt van de database Google Scholar. In de bijlage (bijlage 1) zijn alle zoektermen te vinden met gevonden resultaten die gebruikt zijn in dit onderzoek.

Uiteindelijk wordt de theoretische hoofdvraag beantwoord: Wat is vanuit de literatuur bekend over de invloed van motieven lidmaatschap, persoonskenmerken, perspectief naar sportvereniging, betrokkenheid op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?

- Wat is er vanuit de literatuur bekend over participatieniveau voor vrijwilligerswerk van leden binnen sportverenigingen?
- Wat is er vanuit de literatuur bekend over de invloed van motieven lidmaatschap op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk bij de sportvereniging?
- Wat is er vanuit de literatuur bekend over de invloed van het perspectief naar de sportvereniging op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?
- Wat is er vanuit de literatuur bekend over de invloed van betrokkenheid op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?
- Wat is er vanuit de literatuur bekend over de invloed van persoonskenmerken op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?

2.2 PARTICIPATIENIVEAU VOOR VRIJWILLIGERSWERK

Met participatieniveau voor vrijwilligerswerk wordt in dit onderzoek de hoeveelheid vrijwilligerswerk die een lid verricht binnen de sportvereniging bedoeld. Deze wordt bepaald door de hoeveelheid werk die iemand wil verrichten voor de vereniging op vrijwillige basis. Als eerst worden de trends en ontwikkelingen doorgenomen en daarna wordt er gekeken naar welke participatieniveaus voor vrijwilligerswerk bekend zijn. Tot slot wordt er antwoord gegeven op de theoretische onderzoeksvraag in de conclusie.

2.2.1 TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

In de sportnota 2020 Maastricht (2013) wordt de opkomst van een nieuwe sportconsument beschreven; de meer individualistische attitude van mensen. Dat onze maatschappij meer aan het individualiseren is, zorgt ervoor dat minder sporters behoefte hebben zich te binden aan een sportvereniging of sportclub. Sporters betalen liever een hogere contributie, dan zelf vrijwilligerswerk te moeten verrichten binnen of voor de vereniging (Gemeente Maastricht, 2013). Deze ontwikkelingen worden ook beschreven in het onderzoeksrapport Actuele Maatschappelijke ontwikkelingen 2010: *Een bijdrage aan het waarderen en selecteren van informatie ten behoeve van toekomstige archieven* en in rapportage sport 2014 (Tiessen-Raaphorst, 2015). Jan Janssens (lector opleiding Sport, Management & Ondernemen van de Hogeschool van Amsterdam) ondersteunt dit en beschrijft dat de beschikbaarheid en inzetbaarheid van de vrijwilligers in de sport is afgenomen (Janssens, 2011). Zoals het filmpje van de KNVB "Back to Basics" mooi in beeld brengt door

Berend Rubingh (2011) 'hoe' moeizaam sportverenigingen het tegenwoordig hebben met het vinden van vrijwilligers, lijkt de sportvereniging wel bijna het einde in zicht te hebben. De oorzaken die voor vermindering van het participatieniveau voor vrijwilligerswerk zorgen zijn: Ontzuiling, "Leden hebben tegenwoordig een andere insteek. We leven niet meer in de verzuiling waar iedereen een bijdrage leverde en deel uit maakte van een vereniging en betrokkenheid toonde." De ontzuiling houdt in dat men tegenwoordig minder behoefte om hun hele leven te laten bepalen door hun geloof- of levensovertuiging en meer op basis van voorkeur en smaak kranten en omroepen is gaan kiezen (Hellemans, 1988). Behoeftes en motieven van (potentiële) leden zijn sterk veranderd onder invloed van individualisering (Rubingh, Beards, & Körver, 2011). Daarnaast erkennen meerdere onderzoekers dat de individualisering invloed heeft op leden in de vereniging (Boessenkool, Lucassen, Waardenburg, & Kemper, 2011). Met individualisering wordt het proces bedoeld waarbij elk individu zelf het centrum van zijn denken, handelen en integratie, in vrijheid centraal stelt. Boessenkool et al. (2011); Dekker & de Hart (2010) veronderstellen zelfs dat de verenigingen van een Mutual support organisatie, waarin leden samenhangendheid en gedeelde waarden over de vereniging hebben, veranderen naar een service delivery organisatie, waarin leden zich professioneel opstellen en voor de diensten willen betalen. Deze verandering heeft gevolgen voor de vereniging. Hustinx, Meijs & Ten hoorn (2007, p.7) benadrukken dat deze evolutie niet alleen een bedreiging voor de toekomstige veerkracht van de Nederlandse "Civil society" vormt, maar ook zorgt voor een acuut probleem op tal van vrijwilligersorganisaties en verenigingen die niet meer kunnen rekenen op de voorheen vanzelfsprekende continuïteit van hun vrijwilligersbestand.

2.2.2 LEDENTYPOLOGIE M.B.T PARTICIPATIENIVEAUS VOOR VRIJWILLIGERSWERK

Er is nooit echt onderzoek verricht naar verschillende type leden m.b.t. participatieniveau voor vrijwilligerswerk binnen de sportvereniging. Wel geeft Sportservice Ede de meest uitgebreide omschrijving van een ledentypologie m.b.t. participatieniveau voor vrijwilligerswerk in een adviesverslag over ledenwerving bij sportverenigingen. Zoals Sportservice Ede een duidelijke ledentypologie schetst is die nergens anders te vinden in de literatuur, wat er dus wel voor zorgt dat deze typologie geen wetenschappelijke onderbouwing bevat. Sportservice Ede omschrijft drie verschillende type leden binnen sportverenigingen; Proactieve leden, Actieve leden en Consumerende leden (Gerrits, z.d.).

1. Proactieve leden (structurele-vrijwilligers)

Sportservice Ede beschrijft deze leden als de leden die het sterkst bij de vereniging betrokken zijn. Denk hierbij aan alle bestuursleden en commissieleden binnen de vereniging. Deze groep leden is vaak al lange tijd aangesloten bij de vereniging en ervaren de vereniging als hun eigendom. Deze groep zal er van alles aan doen, om de vereniging draaiende te houden (Gerrits, z.d.).

2. Actieve leden (incidentele-vrijwilligers)

De actieve leden worden door Sportservice Ede als de groep omschreven die precies tussen de uiterste invalt. Met een juiste aanpak kan deze groep een bijdrage willen leveren voor de vereniging (Gerrits, z.d.).

3. Consumerende leden (niet-vrijwilligers)

Sportservice Ede omschrijft consumerende leden als een sterk opkomend fenomeen. Deze groep is gericht op gemak en comfort; deze leden komen voor het sportaanbod van de vereniging en voor wat gezelligheid, maar houden zich verre van de organisatie van de vereniging. Elk lid begint als consumerend lid. Pas als er een band is opgebouwd en leden zich thuis voelen op de vereniging, kan de betrokkenheid toenemen en er een beroep worden gedaan op leden voor vrijwilligerswerk of een vrijwilligersfunctie (Gerrits, z.d.).

De Koning (2001) en Hoogendam & Meijs (1998) maken onderscheid in twee type leden. Zij spreken van 'klant-leden' die alleen voor sporten naar de vereniging komen en de 'echte leden' die bereid zijn verenigingswerkzaamheden uit te voeren en desnoods een functie aanvaarden binnen de sportvereniging (de Roos, 2006). Dit is een onderscheid van twee. Een ander onderzoek naar professionals en vrijwilligers(organisaties) rond jeugd en gezin concludeert dat er een onderscheid te maken is in vrijwilligers die incidenteel beschikbaar zijn en vrijwilligers die structureel beschikbaar zijn (Van der Klein, Mak, & van der Gaag, 2011).

2.2.4 CONCLUSIE

Deze conclusie beantwoordt de bijbehorende deelvraag: *“Wat is er vanuit de literatuur bekend over participatieniveau voor vrijwilligerswerk van leden?”*

De beschikbaarheid en inzetbaarheid van de vrijwilligers in de sport is afgenomen. De trends en ontwikkelingen; individualisering en ontzuiling hebben als gevolg vermindering van het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van leden en de opkomst van een nieuwe sportconsument. Er is tot op heden vrij weinig bekend vanuit de literatuur over invloeden op participatieniveau voor vrijwilligerswerk en ‘hoe’ sportverenigingen hier het best mee om kunnen gaan. Wel worden verschillende ledentypologieën beschreven m.b.t. participatieniveau voor vrijwilligerswerk.

De Koning (2001) en Hoogendam & Meijs (1998) maken onderscheid in twee type leden. Zij spreken van ‘klant-leden’ die alleen voor sporten naar de vereniging komen en de ‘echte leden’ die bereid zijn verenigingswerkzaamheden uit te voeren en desnoods een functie aanvaarden binnen de sportvereniging (de Roos, 2006). Sportservice Ede omschrijft de meest uitgebreide ledentypologie m.b.t. participatieniveau voor vrijwilligerswerk in de vereniging; Proactieve leden, Actieve leden en Consumerende leden (Gerrits, z.d.).

Ondanks dat er tot op heden vrij weinig onderzoek is gedaan naar verschillende type leden m.b.t. participatieniveau voor vrijwilligerswerk, wordt deze typologie wel bevestigd door de onderzoeken van de Koning (2001) en Hoogendam & Meijs (1998) die aantonen dat er inderdaad onderscheid gemaakt kan worden in leden die wel en niet aan vrijwilligerswerk doen. Daarbovenop toont het onderzoek van van der Klein, Mak & van der Gaag (2011) aan dat er ook onderscheid gemaakt kan worden in vrijwilligers. Oftewel iemand kan incidenteel vrijwilligerswerk doen of structureel. Dit maakt de typologie van Sportservice Ede een goede beschrijving van verschillende type leden m.b.t. het participatieniveau voor vrijwilligerswerk binnen de sportvereniging voor dit onderzoek. Aangezien het doel van het onderzoek een duidelijk beeld geven is in factoren die van invloed zijn op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk binnen de sportvereniging en hoe verenigingsbesturen hier het beste mee om kunnen gaan, zal voor dit onderzoek de ledentypologie van Sportservice Ede gebruikt worden om onderscheid te kunnen maken in verschillende participatieniveaus voor vrijwilligerswerk. Er wordt onderscheid gemaakt in de volgende participatieniveaus voor vrijwilligerswerk: niet-vrijwilliger, incidenteel-vrijwilliger en structureel-vrijwilliger.

2.3 MOTIEVEN LIDMAATSCHAP SPORTVERENIGING

In dit hoofdstuk wordt achterhaald wat er in de literatuur bekend is over de invloed van motieven lidmaatschap op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk.

Ten eerste wordt er gekeken naar motieven die iemand kan hebben voor sportparticipatie binnen verenigingsverband en ten tweede wordt er gekeken naar motieven die iemand kan hebben om wel of niet vrijwilligerswerk te doen binnen de sportvereniging.

2.3.1 MOTIEVEN LIDMAATSCHAP

Colijn en Kok (2007) beschrijven dat de sportvraag bij de consument met een behoefte begint en eindigt met gedrag na aankoop (Colijn & Kok, 2007). De behoefte van mensen om te sporten in georganiseerd verband (verenigingssport) kan het ledental bij de sportbonden een inzicht geven in de interesse voor verenigingssport. In 2013 is het totale ledental 5.366.113. Dat zijn 525.927 meer leden dan in 2012. Toen was het totale ledental 4.840.186. Dit ledental betreft de 76 aangesloten sportbonden. Deze groei is ontstaan doordat Sportvisserij Nederland zich begin 2013 er aan bij aangesloten heeft. Binnen de Sportvisserij Nederland bedraagt het ledental nu 589.773 leden (NOC*NSF, 2013). Naast welke sport een consument beoefent en waar hij dat doet, is ook de frequentie van belang. De frequentie geeft aan hoe vaak mensen sporten. Onderzoek toont aan dat mensen langer blijven sporten bij organisaties waar grote sociale binding ervaren wordt (Peerdeman, van Wegen, & Laarman, 2011) en dus betrokken zijn met de vereniging.

Een veel gebruikt model om behoeftes aan te tonen is het hiërarchie van behoeftemodel van Maslow. Het Hiërarchie van Behoeftemodel werd ontwikkeld tussen 1943-1954, en werd voor het eerst breed gepubliceerd in 'Motivation and Personality' in 1954. Op dat ogenblik bestond het Hiërarchie van Behoeftemodel uit vijf niveaus; primaire fysiologische behoefte, behoefte aan veiligheid, behoefte van liefde en verbondenheid, behoefte aan erkenning en waardering, behoefte aan zelfactualisatie (zie figuur 2).

Figuur 2. Behoeftes hiërarchie Maslow en concretisering richting sport

Als een behoefte zo sterk is dat een persoon deze behoefte wil bevredigen, is er sprake van een motief. Uit een behoefte kunnen meerdere motieven om te sporten ontstaan. Colijn en Kok (2007) hebben daarom de behoefte hiërarchie van Maslow richting sport geconcretiseerd om de mogelijke relatie tussen de behoeften en motieven voor sport weer te geven. Vanaf niveau 3; de behoefte voor sociale participatie, wordt sport als middel gebruikt om identiteit te krijgen binnen een sociale context. Bij niveau 4; de behoefte aan erkenning en

waardering, gaat men sporten om zelfrespect en respect bij anderen te krijgen of zelfs status op een bepaald gebied. Bij niveau 5 wordt sport gebruikt om te presteren en te creëren voor zelfontwikkeling (Colijn & Kok, 2007).

2.3.2 MOTIEVEN VRIJWILLIGERSWERK

Uit onderzoek van Broenink, Plempers & Wentink (2005) blijkt dat leden intrinsiek en extrinsiek gemotiveerd kunnen zijn. Leden van de sportvereniging die intrinsieke motieven hebben om vrijwilligerswerk te doen, ervaren vrijwilligerswerk als interessant en/of plezierig en doen geen vrijwilligerswerk om een ander doel te bereiken. Bij leden die vrijwilligerswerk doen vanuit extrinsieke motieven, gaat het meer om het behalen van opbrengsten.

Uit onderzoek van het centraal bureau voor statistiek door Arends en Flöthe (2015) blijkt dat mensen die vrijwilligerswerk doen uiteenlopende motieven hebben. In dit onderzoek worden de volgende motieven beschreven: hulpverleningswens, een gevoel van nuttig zijn, verantwoordelijkheidsgevoel, zelfontwikkeling, leren van competenties, carrière willen maken, opvullen van vrijetijd en mensen leren kennen (Arends & Flöthe, 2013). Andersom zorgt een grote sociale mensenkring ervoor dat mensen eerder bereid om vrijwilligerswerk te doen en is de kans groter wanneer mensen gevraagd worden om vrijwilligerswerk te doen, dan wanneer ze op eigen initiatief moeten beginnen (Arends & Flöthe, 2013).

Clary et al. (1998) hebben een meetinstrument voor motieven van vrijwilligers ontwikkeld, onderbouwd met wetenschappelijke conclusies vanuit de psychologie (Clary, et al., 1998). De functionele benadering van Clary et al. (1998) geeft een theoretische fundament voor de verklaring 'waarom' mensen vrijwilligerswerk doen binnen een organisatie en achterhaald wat voor functie het vrijwilligerswerk heeft voor de vrijwilliger. Het meetinstrument, de Volunteer Functions Inventory (VFI) beschrijft zes motieven die vrijwilligers hebben om vrijwilligerswerk te doen: 1. Normatief, 2. Sociaal, 3. Zelfbescherming, 4. Zelfbevestiging, 5. Leren en 6. Carrière (Clary, et al., 1998).

Als eerste kunnen vrijwilligers vrijwilligerswerk doen vanuit normatieve motieven. Bij het normatieve motief beschreven door Clary en Snyder (1999) gaat het om de mate waarin vrijwilligerswerk een manier is voor een vrijwilliger om bepaalde normen en waarden uit te dragen. Door vrijwilligerswerk kan een maatschappelijke rol vervuld worden die ontstaan is vanuit persoonlijke normen en waarden. Meestal zijn dit waarden als solidariteit, hulpvaardigheid, medemenselijkheid en verantwoordelijkheid (Clary, et al., 1998).

Als tweede zijn er leden die vrijwilligerswerk doen vanuit sociale motieven. Het sociale motief achterhaald de mate waarin vrijwilligerswerk voor een persoon bestaande sociale contacten kan verbeteren of versterken en de kans om in activiteiten mee te doen die een belangrijke betekenis te bieden hebben voor anderen (Clary E. , et al., 1998).

Als derde kan vrijwilligerswerk een manier zijn om voor slechte omstandigheden, ervaringen of gevoelens van de vrijwilliger te vluchten en op deze manier dagelijkse uit de dagelijkse sleur te komen. We spreken hierover zelfbescherming. Vrijwilligerswerk wordt als middel gebruikt om schuldgevoelens te reduceren en persoonlijke problemen uit de buurt te houden (Clary E. , et al., 1998).

Als vierde zijn er mensen die vrijwilligerswerk doen om de kwaliteit van het eigen leven te verhogen, oftewel het motief zelfbevestiging. Hierbij is het motief een goed gevoel over jezelf hebben en zelfvertrouwen. Dit wordt verkregen door vrijwilligerswerk te doen om andere mensen te helpen (Clary, et al., 1998).

Als vijfde kan leren een motief zijn. Bij het motief leren beschrijven Clary et al. (1998) dat het hierbij gaat over wat voor mogelijkheden vrijwilligerswerk biedt voor een vrijwilliger om kennis op te doen en kwaliteiten en vaardigheden te leren die de persoonlijke ontwikkeling van de vrijwilliger bevorderen. Zodat deze uiteindelijk ook op de arbeidsmarkt van pas kunnen komen. In Nederland ondervindt een kleine meerderheid dat vrijwilligerswerk mogelijkheden biedt voor het leren van nieuwe vaardigheden en dat men iets kan opsteken van het vrijwilligerswerk.

Tot slot kunnen mensen zich inzetten voor een organisatie vanuit carrière gerichte motieven. Het carrière gerichte motief achterhaald of een persoon vrijwilligerswerk ziet als een manier om vaardigheden en ervaringen te leren en mensen te leren kennen. Als vrijwilliger kan een persoon zich op die manier voorbereiden op een nieuwe baan of relevante ervaring opdoen om zijn of haar professionele carrière te bevorderen (Clary, et al., 1998).

Andere studies die motieven voor vrijwilligerswerk onderscheiden zijn minder specifiek als die van Clary, et al. (1998). Gaskin en Davis Smith (1995) benoemen bijvoorbeeld 'verbreden van levenservaring' en

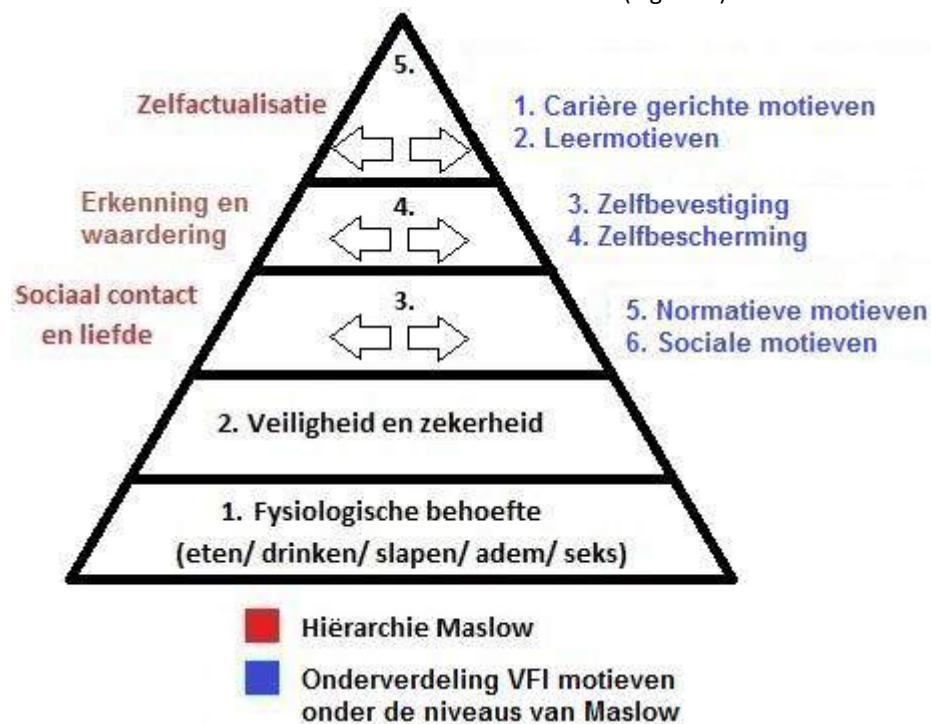
'sociale erkenning' als motieven en waaronder deze bij de Volunteer Functions Inventory (Clary, et al., 1998) als losse items onder een motief vallen. Met de VFI van Clary, et al (1998) zijn motieven specifiek te achterhalen.

2.3.3 CONCLUSIE

Deze conclusie beantwoordt de bijbehorende deelvraag: "Wat is er vanuit de literatuur bekend over de invloed van motieven voor lidmaatschap van leden op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk bij de sportvereniging?"

Elke lid heeft persoonlijke motieven om te willen sporten bij een sportvereniging. Uiteindelijk zal hij of zij een bepaald gedrag vertonen als lid van de vereniging. Binnen dit onderzoek is het van belang welke motieven de leden binnen de vereniging bevredigen, om te kunnen weten "hoe" ze zich willen gedragen binnen de sportvereniging als lid. Iemand die alleen maar de behoefte heeft om te sporten binnen de sportvereniging, zal minder betrokken zijn dan een lid die behoefte heeft zichzelf te ontwikkelen met behulp van vrijwilligerswerk.

In dit onderzoek wordt niet specifiek de motieven van vrijwilligers gemeten maar veel breder, namelijk de motieven voor lidmaatschap van de leden en welk verband die hebben met het participatieniveau voor vrijwilligerswerk. Om deze reden is ervoor gekozen alle relevante motieven te selecteren uit de VFI m.b.t. dit onderzoek en ze onder te verdelen in de behoefte hiërarchie van Maslow (Figuur 3).

Figuur 3. Behoefte hiërarchie Maslow en onderverdeling VFI motieven

1. Carière gerichte motieven vertaald naar de behoefte hiërarchie van Maslow vallen onder niveau 5, zelfontwikkeling.
2. Leermotieven vertaald naar de behoefte hiërarchie van Maslow vallen onder niveau 5 van de behoefte hiërarchie van Maslow.
3. Motieven voor zelfbevestiging vertaald naar de behoefte hiërarchie van Maslow vallen onder niveau 4, erkenning en waardering.
4. Motieven voor zelfbescherming vertaald naar de behoefte hiërarchie van Maslow vallen onder niveau 4, erkenning en waardering.
5. Normatieve motieven vertaald naar de behoefte hiërarchie van Maslow vallen onder niveau 3, sociale participatie.

6. De sociale motieven vallen onder niveau 3 van de behoefte hiërarchie van Maslow.

Op basis van de bovenstaande informatie worden de volgende hypothesen verondersteld:

(H1.1a, 1.2a en 1.3a) Hoe hoger er op de motieven van de behoefte hiërarchie van Maslow voor lidmaatschap gescoord wordt (niveau 3 (sociale participatie), niveau 4 (erkenning en waardering), niveau 5 (zelfontwikkeling)), des te hoger is het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van het lid.

(H1.1b, 1.2b en 1.3b) Hoe lager er op de motieven van de behoefte hiërarchie van Maslow voor lidmaatschap gescoord wordt (niveau 3 (sociale participatie), niveau 4 (erkenning en waardering), niveau 5 (zelfontwikkeling)), des te lager is het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van het lid.

2.4 PERSPECTIEF SPORTVERENIGING

In dit hoofdstuk wordt achterhaald wat er in de literatuur bekend is over de invloed van het perspectief van leden naar de sportvereniging op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk.

Eerst wordt gekeken naar de sportvereniging in het algemeen, dan het sportverenigingsaanbod. Als volgt zal er verder gegaan worden over functioneren van de sportvereniging en zal afgesloten worden met verschillende verenigingsperspectieven die er zijn.

2.4.1 DE SPORTVERENIGING

Het hoofddoel van een sportvereniging is het realiseren van sportbeoefening voor leden. Sportverenigingen vinden meestal hun bestaan vanuit particulier initiatief en geven leden de mogelijkheid om onafhankelijk van andere maatschappelijke bepalingen voor hun tak van sport gedragsregels op te stellen en onderlinge verhoudingen te regelen. De sportvereniging is in de Nederlandse sportmaatschappij de grootste en wijdst vertakte organisatievorm. Sportverenigingen zijn ontwikkeld tot instituties met regulerende en normerende functies die de sport als autonome wereld overstijgen (van Bottenburg, 2013).

In 2012 telden de bij NOC*NSF aangesloten sportbonden 24.727 sportverenigingen. Dit is 15% minder dan in 2001. De aangesloten sportverenigingen hadden in 2012 samen ruim 4,8 miljoen leden (2001: 4,4 miljoen). Het gemiddelde aantal leden per vereniging is gestegen van 156 naar 196. De al eerder ingezette schaalvergroting bij sportverenigingen heeft zich dus doorgezet. 9% van de sportverenigingen heeft meer dan 500 leden. Naast de grote sportverenigingen zijn er in Nederland ook heel veel kleine sportverenigingen; een op drie sportverenigingen heeft minder dan 50 leden. Het belang van vrijwilligers in de sport is nog altijd groot. Bij 82% van de sportclubs zijn vrijwilligers actief (2000: 86%). Daarnaast zijn veel Nederlanders actief als vrijwilliger in de sport: 11% van de bevolking doet dit maandelijks of vaker (NOC*NSF, 2013). Op basis van deze getallen mag geconcludeerd worden dat de sportsector een belangrijk onderdeel uitmaakt van een maatschappij waarin mensen meedoen in de samenleving (Tiessen-Raaphorst, 2015).

Niet iedereen in Nederland is tevreden over de sportvereniging. Volgens de sportersmonitor 2012 blijkt dat van de Nederlanders die niet tot weinig sporten, 17% zich niet fijn voelt bij binnen de sfeer op een sportvereniging, 37% ondervindt teveel sportieve verplichtingen bij een sportvereniging, 33% vindt dat een sportvereniging teveel prestatiegericht is en 44% van de Nederlandse bevolking heeft de mening dat sportverenigingen meer met de beginnende sporters bezig moeten zijn en met mensen die minder sportief talent hebben (Daamen, Kalmthout, van. Veerman, & Werff, 2013). Toch heeft de Nederlandse bevolking een positieve kijk op de sportvereniging. Onder verenigingssporters heeft 79% een positieve kijk op de sportvereniging, van de sporters (niet in verenigingsverband) heeft 60% een positieve kijk op de sportvereniging en ook van de niet-sporters heeft 47% een positieve kijk op de sportvereniging (Daamen, Kalmthout, van. Veerman, & Werff, 2013).

2.4.2 AANBOD

Clubwedstrijden, competities en toernooien vormen al voor een lange periode het belangrijkste verenigingsaanbod (van 't Verlaat & van Kalmthout, 2011). Daarnaast organiseren verenigingen ook andere activiteiten voor leden en niet leden van de verenigingen zoals cursussen, feesten en sponsoractiviteiten. Alle activiteiten binnen de sportvereniging kennen meestal een agenda met structuur. Verenigingen hebben vaak een breed aanbod van sport- en nevenactiviteiten voor leden en niet leden. Dit aanbod sluit echter aan bij de doelgroep van de sportvereniging (marktinclusief in plaats van marktexclusief) en worden hiermee geen andere doelgroepen aangesproken (van 't Verlaat & van Kalmthout, 2011).

Het sportverenigingsaanbod kent steeds meer nadelen. Het is hierdoor steeds lastiger om leden te binden en is zoals eerder aangegeven is het lidmaatschap vluchtiger geworden (Boessenkool, Lucassen, Waardenburg, & Kemper, 2011). Naast de sportvereniging zijn er namelijk andere vormen van sportaanbod, zoals fitnesscentra en informele sportclubjes. Omdat voorkeuren en wensen van Nederlanders ten aanzien van het oorspronkelijke sportverenigingsaanbod negatief veranderen, heeft de sportvereniging steeds meer

concurrentie. Een minder structureel sportaanbod, maar flexibeler sportaanbod wordt nu door veel mensen gewenst (Lucassen, Bottenburg, & van & Hoecke, 2007). Daarnaast zijn (potentiële) sporters kritischer geworden. Er worden hogere kwaliteitseisen gesteld en verwachten een klantgerichte houding en een individueel pakket. Sporters nemen tegenwoordig niet meer genoegen met het oorspronkelijke verenigingsaanbod. Een grotere diversiteit aan sport- en bewegingsactiviteiten is gewenst, waarvan flexibel gebruik kan worden gemaakt (Lucassen, Bottenburg, & van & Hoecke, 2007).

De snelle veranderingen van vraag/ aanbod in de sport verloopt niet zonder problemen. Verschillende ontwikkelingen bedreigen de sport zoals die nu is; Individualisering, Consumentengedrag van de huidige verenigingssporter en de stijging in populariteit van de commerciële sportsector. Daar bovenop blijft het sportaanbod erg achter bij de vraag en sluit het vaak onvoldoende aan bij de belevingswereld van de jeugd en volwassenen (Boessenkool, Lucassen, Waardenburg, & Kemper, 2011).

In de sportersmonitor 2012 wordt beschreven dat er een grotere voorkeur is voor flexibele vormen van lidmaatschap (Daamen, Kalmthout, van. Veerman, & Werff, 2013). Leden willen minder competitie- en clubverplichtingen.

2.4.3 FUNCTIONEREN SPORTVERENIGING

Binnen deze paragraaf komen de kenmerken Strategie en beleid, Organisatie en kader en tot slot Accommodatie aan bod die bepalend zijn voor 'hoe' een sportvereniging functioneert en wat de kwaliteit van de sportvereniging is. Deze zijn afgeleid vanuit de verenigingsmonitor van het Mulier Instituut en de Verenigingsmonitor 2008. De sportvereniging die een goede ledenbinding wil hebben, dient met haar strategie en beleid hiermee rekening te houden. Sportverenigingen met een duidelijke strategie en beleid zijn in staat leden te bedienen en zich aan te passen aan een veranderende omgeving (Boessenkool, Lucassen, Waardenburg, & Kemper, 2011). Met een beleid en een uitgewerkte strategie houdt de sportvereniging continuïteit voor een periode van korte duur en lange duur (Romijn & Kalmthout, 2012). Belangrijke punten waar het verenigingsbestuur rekening mee moet houden met betrekking tot strategie en beleid zijn: 1. De sportvereniging heeft een beleidsplan met toekomstvisie. 2. De sportvereniging heeft een missie, visie en doelstellingen waar leden en bestuur achter staan. 3. De sportvereniging heeft een planning/jaarplan. 4. De functies, taken en verantwoordelijkheden zijn voor iedereen helder. 5. Er is een goede samenwerking tussen bestuur, commissies, vrijwilligers en andere betrokkenen. 6. Het bestuur is up to date en weet wat haar leden wensen. 7. Buurtbewoners kennen de sportvereniging en de sportvereniging heeft een goed imago (Kalmthout, van, & Lucassen, 2009; Daamen, Kalmthout, van. Veerman, & Werff, 2013).

Binnen de sportvereniging is het voor leden belangrijk dat organisatorisch voldoende geregeld is en dat er genoeg en goed kader aanwezig is om hen te begeleiden. Voor het functioneren van sportverenigingen is kader daarom van cruciaal belang. Het kader bestuurt de sportvereniging en zorgt voor het activiteitenaanbod binnen de sportvereniging (Kalmthout, van, & Lucassen, 2009).

Een aantal belangrijke punten waar de sportvereniging op moet letten als het op organisatie en kader aankomt zijn 1. De sportvereniging voldoende vrijwilligers en kader heeft. 2. Er voldoende gediplomeerde trainers en coaches zijn. 3. Voldoende afstemming en samenwerking tussen bestuur, commissies en trainers. 4. De functies taken en verantwoordelijkheden voor iedereen helder zijn. 5. Er voldoende kader is voor: kantine/bar, accommodatiebeheer, websitebeheer, organisatie wedstrijden, toernooien en evenementen, arbitrage en beheer/ onderhoud van materiaal. 6. Ieders mening is gelijk. 7. Samenhorigheidsgevoel wat leidt tot betrokkenheid. 8. Er is een goede communicatie met leden. 9. Leden weten bij wie ze terecht kunnen met vragen of opmerkingen. 10. Trainers en begeleiders zijn voldoende opgeleid en hebben regelmatig onderling overleg. 11. Trainers en begeleiders zitten op één lijn wat betreft ideeën over sport (Kalmthout, van, & Lucassen, 2009; Daamen, Kalmthout, van. Veerman, & Werff, 2013).

Accommodaties zijn noodzakelijk voor sportverenigingen om sport aan te bieden (Romijn & Kalmthout, 2012). Een goede accommodatie zorgt ook voor clubbinding en is bepalend voor de uitstraling van de sportvereniging. Dit maakt de accommodatie een belangrijk onderdeel van de sportvereniging (Boel, 2008). Het fundament voor de kwaliteit van het sportaanbod ligt bij de accommodatie (Van Kalmthout et al. 2009). Van belang bij een goede sportaccommodatie is: 1. De sportvereniging heeft voldoende beschikbare sporturen op de accommodatie. 2. De sportvereniging heeft flexibele openingstijden van de accommodatie. 3. De accommodatie is in goede staat. 4. De huur, het onderhoud, beheer en exploitatie van de accommodatie

verlopen naar wens. 5. De accommodatie is goed bereikbaar. 6. De accommodatie is voldoende beschikbaar. 7. De accommodatie is sociaal veilig. 8. De accommodatie is betaalbaar.

2.4.4 PERSPECTIEVEN

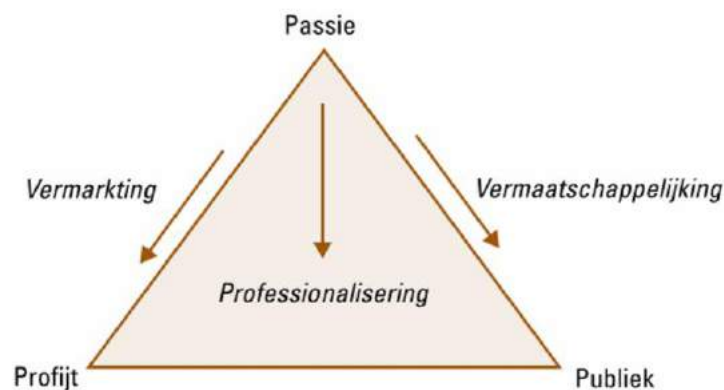
Uit onderzoek van Boessenkool, Waardenburg, Lucassen en Kemper (2011) blijkt dat sportverenigingen drie verschillende perspectieven (Verenigingsperspectief, beleidsperspectief en marktperspectief) hebben van waaruit gehandeld wordt. Sportverenigingen zijn ondernemingsvormen om samen sport te organiseren. Door de concurrentie en de overheid zijn sportverenigingen ook steeds meer publieke dienstverstrekkers en marktpartijen geworden. In plaats van het doel wordt hiermee sport het middel. Dit is niet helemaal zwart wit. Meerdere perspectieven kunnen binnen dezelfde sportvereniging gehandhaafd worden.

Binnen het verenigingsperspectief draait het om passie. Het fundament van de sportvereniging ligt bij de hoeveelheid passie van de vrijwilligers en plezier die de vrijwilligers ervaren. Lid worden is geheel vrijblijvend en vrijwilligers doen werkzaamheden voor andere leden (meestal) vrijwillig. De sportvereniging is met dit vrijwillige karakter speciaal ten opzichte van andere organisatievormen. Bij het handelen binnen deze sportvereniging draait het allemaal om de waarde; vrijwillige betrokkenheid (Boessenkool, Lucassen, Waardenburg, & Kemper, 2011).

Binnen het beleidsperspectief draait het om het publiek belang. De sportvereniging en de vrijwilligers worden in dit perspectief als een beleidsinstrument beschouwd om maatschappelijke problemen en vraagstukken op te lossen. Bijvoorbeeld gezondheid van mensen verbeteren of de sportparticipatie verhogen (Boessenkool, Lucassen, Waardenburg, & Kemper, 2011).

Binnen het marktperspectief draait het om het profijt. De sportvereniging is marktgericht en speelt in op de veranderende marktomgeving, om zo te handelen naar de wensen en behoeftes van haar klanten. (Boessenkool, Lucassen, Waardenburg, & Kemper, 2011).

Zoals eerder benoemd in de vorige paragraaf is de (potentiële) sporter kritischer geworden. Ze hebben hogere kwaliteitseisen en verwachten meer als vroeger een klantgerichtere houding en persoonsgericht maatwerk.

Figuur 3: Oriëntatierichtingen binnen sportverenigingen (Boessenkool et al. 2011).

2.4.5 CONCLUSIE

Deze conclusie beantwoordt de bijbehorende deelvraag: *“Wat is er vanuit de literatuur bekend over de invloed van het perspectief van leden naar de sportvereniging op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?”*

Voor sportverenigingen is het steeds lastiger om goed aan ledenbinding te werken, het lidmaatschap is zoals eerder beschreven vluchtiger geworden. Het verschil is dat in plaats van een structureel sportaanbod, een flexibeler sportaanbod wordt gewenst (Lucassen, Bottenburg, & van & Hoecke, 2007) (Boessenkool, Lucassen, Waardenburg, & Kemper, 2011). De behoeftes en wensen van de Nederlandse bevolking voor sportoefening veranderen. In de sportersmonitor 2012 wordt duidelijk gemaakt dat er steeds meer behoefte is naar flexibele vormen van lidmaatschap (Daamen, Kalmthout, van. Veerman, & Werff, 2013). Om te achterhalen hoe leden

tegenover het aanbod en het functioneren staan van de vereniging, zal binnen dit onderzoek achterhaald worden hoe hoog leden scoren op verenigingsperspectief en beleidsperspectief voor de vereniging. Het achterhalen van hoe hoog leden scoren op marktperspectief wordt achterwege gelaten, omdat deze het minst invloed uitoefent op participatieniveau voor vrijwilligerswerk. De hoogte van de scores zal uiteindelijk bepalen hoe leden tegenover het aanbod en het functioneren van de vereniging staan. Voorstanders van een verenigingsperspectief vinden dat het fundament van de vereniging ligt bij de hoeveelheid passie die de vrijwilligers hebben en het plezier die de vrijwilligers ervaren. Voorstanders van een beleidsperspectief vinden dat de sportvereniging en de vrijwilligers als een instrument om maatschappelijke problemen en vraagstukken op te lossen hoort te zijn.

De volgende hypothesen worden verondersteld:

(H2.1a) Leden die hoog scoren op verenigingsperspectief zullen een hoger participatieniveau voor vrijwilligerswerk hebben.

(H2.1b) Leden die laag scoren op verenigingsperspectief zullen een lager participatieniveau voor vrijwilligerswerk hebben.

(H2.2a) Leden die hoog scoren op beleidsperspectief zullen een hoger participatieniveau voor vrijwilligerswerk hebben.

(H2.2b) Leden die laag scoren op beleidsperspectief zullen een lager participatieniveau voor vrijwilligerswerk hebben.

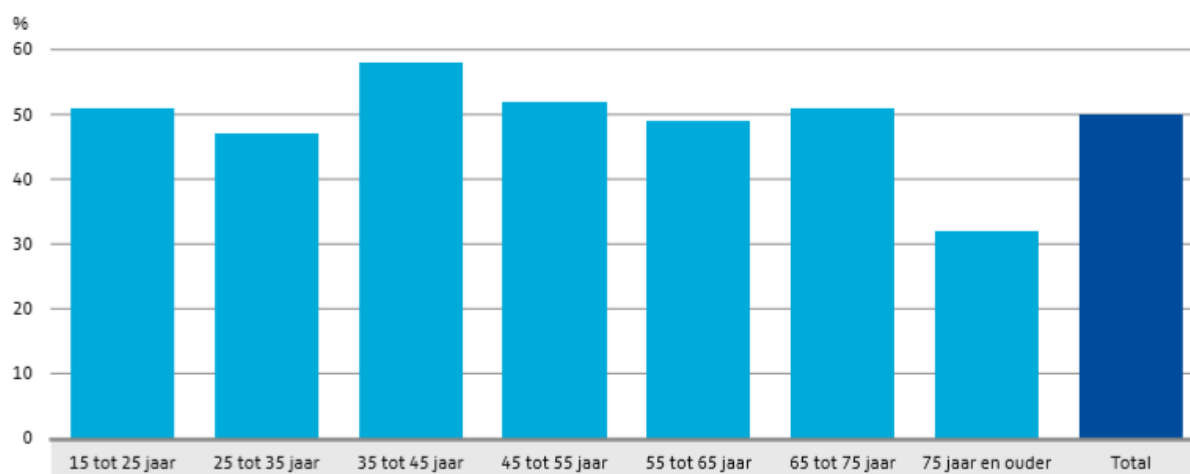
2.5 PERSOONSKENMERKEN

In dit hoofdstuk wordt achterhaald wat er in de literatuur bekend is over de invloed van persoonskenmerken op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk.

Verschillende studies onderzoeken de persoonskenmerken van vrijwilligers. Het CBS heeft tot 2009 met behulp van twee bronnen; 1. het Permanent Onderzoek Leefsituatie (POLS) en 2. de Enquête Beroepsbevolking (EBB) persoonskenmerken kunnen achterhalen. Arends en Flöthe (2013) schrijven dat de vragen naar vrijwilligerswerk in de EBB betrekking hadden op wanneer het interview gehouden is en daarmee de meer structurele vrijwilligers in kaart gebracht werden. In het POLS werd gedetailleerde vragen gesteld over het incidenteel vrijwilligerswerk. Vanaf 2012 wordt in de CBS-enquête Sociale samenhang en welzijn, zowel het meer structurele als het incidentele vrijwilligerswerk gemeten. Op deze manier is onder meer gevraagd naar het soort vrijwilligerswerk dat mensen doen voor bepaalde organisaties, hoeveel tijd men hieraan besteed en of ze benaderd zijn voor het vrijwilligerswerk (Arends & Flöthe, 2013). De volgende persoonskenmerken komen binnen dit hoofdstuk aan bod: 1. Leeftijd, 2. Geslacht, 3. Opleiding en werk, Sociale status.

2.5.1 LEEFTIJD

Uit onderzoek van Arends & Flöthe (2013) blijkt dat de meeste vrijwilligers in de leeftijdsgroep 35- tot 45-jarigen (58 procent) zitten. Binnen deze leeftijdsgroep zijn vaak schoolgaande kinderen en is hierdoor vergeleken met de andere leeftijdsgroepen zeer actief op scholen met vrijwilligerswerk (Figuur 4). Vanaf de 55 jaar zetten mensen zich over het algemeen meer in voor organisaties op het gebied van verzorging, religie of levensbeschouwing en ook meer voor hobby's en culturele activiteiten. Jonge vrijwilligers zijn echter vooral actief binnen jeugdorganisaties. Van de 65-plussers doet 43 procent vrijwilligerswerk en één op de drie 75-plussers is vrijwilliger. Dit lage participatieniveau van 75-plussers geldt echter niet voor alle vrijwilligersorganisaties, denk aan levensbeschouwing of religie, hobbyclubs en organisaties die zich richten op verzorging en wonen (Arends & Flöthe, 2013). Uit andere onderzoeken blijkt dat het aantal vrijwilligers onder gepensioneerden niet stijgt tijdens hun pensioen, maar dat gepensioneerde die al vrijwilligerswerk deden vóór hun pensioen wel meer tijd gaan besteden aan vrijwilligerswerk (Caro & Bass; Wilson). 65-plusser besteden gemiddeld 5,4 uur per week aan vrijwilligerswerk. Onder de 65 jaar ligt dit gemiddelde op 3,7 uur per week (Arends & Flöthe, 2013).

Figuur 4. Aandeel vrijwilliger naar leeftijd 2012/2013 (Bron: CBS)

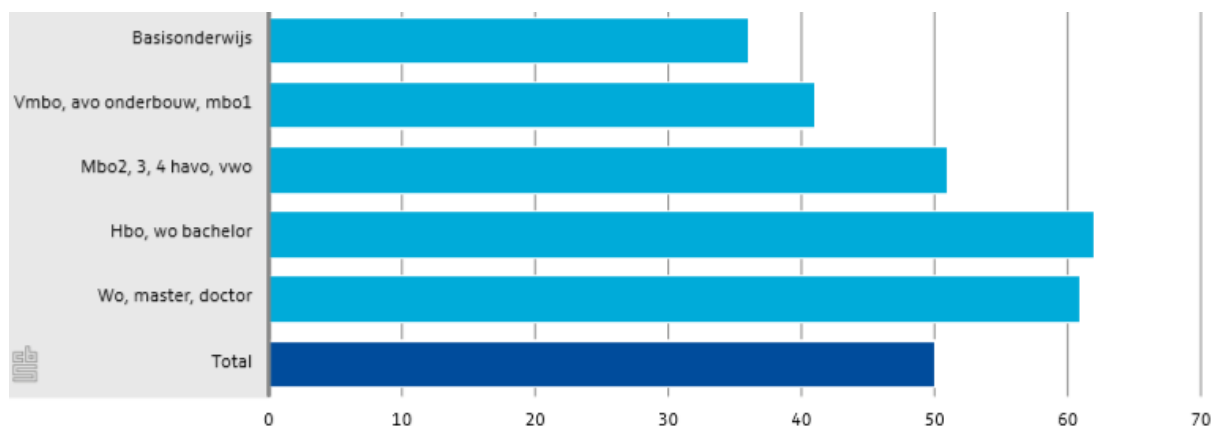
2.5.2 GESLACHT

Uit onderzoek van Arends & Flöthe (2013) blijken mannen vaker vrijwilligerswerk te doen dan vrouwen, met een klein verschil (51 procent tegen 49 procent). Dit verschil verdwijnt wanneer er rekening gehouden wordt met opleiding of leeftijd. Duidelijkere verschillen worden zichtbaar tussen mannen en vrouwen, door te kijken

naar het soort organisatie waarvoor vrijwilligerswerk wordt gedaan. Binnen een school blijken vrouwen bijvoorbeeld twee keer zo vaak actief dan mannen (15% vrouwen, 8% mannen) en in de verzorging (12 vrouwen, 5 mannen). Mannen zijn weer actiever in de sport (20% mannen, 11% vrouwen), hobby's, jeugdwerk, politiek, vakbond en buurt/wijk. Mannelijke vrijwilligers blijken ook vaker bestuurlijk werk te doen dan vrouwelijke vrijwilligers (Arends & Flöthe, 2013).

2.5.3 OPLEIDING EN WERK

Uit onderzoek van Arends & Flöthe (2013) blijkt dat hoger opgeleiden (hbo, wo bachelor/wo, master, doctor) vaker vrijwilligerswerk doen dan lager opgeleiden (Figuur 5). Mensen met een hogere opleiding doen meer vrijwilligerswerk voor een sportvereniging, school, culturele vereniging, politieke partij, vakbond, sociale hulpverlening en organisaties voor woonsubsidies dan mensen met een lage opleiding. Ook blijkt bestuurlijk werk vaker uitgevoerd te worden door mensen met een hoge opleiding dan mensen met een lage opleiding (Arends & Flöthe, 2013).

Figuur 5. Aandeel vrijwilliger naar opleidingsniveau 2012/2013 (Bron: CBS)

2.5.4 SOCIALE STATUS

Uit onderzoek van Arends & Flöthe blijkt dat mensen die samenwonen vaker vrijwilligerswerk doen dan gescheiden, ongehuwden en verweduwde mensen. Vrijwilligerswerk op scholen wordt vooral vaker uitgevoerd door mensen met een partner dan mensen zonder een partner. Vrijwilligerswerk bij kerken en levensbeschouwelijke organisaties wordt vaker door gehuwden en verweduwde mensen gedaan dan gescheiden en niet-gehuwde mensen. Vrijwilligers voor jeugdorganisaties zijn betrekkelijk vaak ongehuwden. Dit heeft te maken met hun leeftijd, gemiddeld zijn dit jonge mensen en jongeren zijn vaker actief met vrijwilligerswerk voor jeugdorganisaties (Arends & Flöthe, 2013).

2.5.5 CONCLUSIE

Deze conclusie beantwoordt de bijbehorende deelvraag: *“Wat is de invloed van de persoonskenmerken op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?”*

Persoonskenmerken kunnen van invloed zijn op het participatieniveau die iemand heeft voor vrijwilligerswerk. Volgens onderzoek van Arends & Flöthe (2013) blijkt de helft van de Nederlanders van 15 jaar en ouder in 2012/2013 minimaal één keer per jaar vrijwilligerswerk te doen voor een vereniging of organisatie. Vrijwilligerswerk wordt het meest gedaan voor scholen, sportverenigingen, levensbeschouwelijke organisaties en de verzorging en verpleging. Vakbonden en organisaties op het gebied van wonen en woonsubsidies, politieke partijen en sociale hulpverlening zijn minder geliefd voor vrijwilligerswerk. Opleidingsniveau en leeftijd zijn vooral relevant voor het participatieniveau voor vrijwilligerswerk. Opleidingsniveau blijkt een sterke samenhang te hebben met het verrichten van vrijwilligerswerk. Hoger opgeleide hebben duidelijk vaker een hoger participatieniveau voor vrijwilligerswerk, dan lager opgeleide. Mensen met een hoog opleidingsniveau blijken over het algemeen meer maatschappelijk betrokken en meer in staat om mee te doen in de

samenleving dan lager opgeleiden (Putnam, 1995). Gereformeerden, autochtonen, PKN-ers en mensen van middelbare leeftijd doen meer vrijwilligerswerk dan, niet-westerse allochtonen, mensen met geen of met een andere denominatie en respectievelijk ouderen (Arends & Flöthe, 2013).

Op basis van de bovenstaande gegevens kunnen de volgende hypothesen worden geformuleerd:

Leeftijd

(H3.1a) Meerderheid van de oudere leden van de sportvereniging zullen een hoger participatieniveau hebben.

(H3.1b) Minderheid van de oudere leden van de sportvereniging zullen een lager participatieniveau hebben.

Geslacht

(H3.2a) Meer mannen dan vrouwen zullen een hoger participatieniveau hebben.

(H3.2b) Minder mannen dan vrouwen zullen een hoger participatieniveau hebben.

Werksituatie

(H3.3a) werkende of studerende zullen een hoger participatieniveau voor vrijwilligerswerk hebben dan niet werken of studerende.

(H3.3b) Werkende of studerende zullen een lager participatieniveau hebben dan niet werkende of studerende.

Sociale status

(H3.4a) Meerderheid van de leden met een relatie zullen een hoger participatieniveau voor vrijwilligerswerk hebben.

(H3.4b) Minderheid van de leden met een relatie zullen een hoger participatieniveau voor vrijwilligerswerk hebben.

Opleidingsniveau

(H3.5a) Hoger opgeleide zullen een hoger participatieniveau voor vrijwilligerswerk hebben.

(H3.5b) Lager opgeleide zullen een hoger participatieniveau voor vrijwilligerswerk hebben.

2.6 BETROKKENHEID

In dit hoofdstuk wordt achterhaald wat er in de literatuur bekend is over de invloed van betrokkenheid op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk. Eerst wordt gekeken naar het belang van betrokkenheid binnen organisaties m.b.t. vrijwilligerswerk, waarop vervolgens betrokkenheid onderzoeken verder wordt uitgediept. Tot slot wordt er een conclusie getrokken.

Allen & Meyer (1990) concluderen dat de effectiviteit van organisaties afhankelijk is van zowel het management als het participatieniveau van de werknemers. Werknemers moeten in staat zijn om de toegewezen taken op een zelfstandige manier uit te voeren en moeten bereid zijn om toekomstige werkzaamheden uit te voeren (Allen & Meyer, 1990). Voor sportverenigingen is hier invloed op uit te oefenen door een actief vrijwilligersbeleid te voeren. Gaskin (1995) geeft aan dat rekening houden met de kenmerken, motivaties, belangen en beperkingen van leden belangrijk is voor de organisatie. Dit bepaalt namelijk de mate van binding aan een organisatie (Gaskin, 2003). Deze binding wordt ook wel betrokkenheid genoemd.

Allen en Meyer (1990) beschrijven het 3-componentenmodel voor betrokkenheid bij een organisatie. Er zijn drie soorten betrokkenheid: affectieve-, continuïteits- en normatieve betrokkenheid. Jak & Evers (2010) ontwikkelden de Nederlandse versie van het meetinstrument. Bij de eerste versie hadden de affectieve schaal en normatieve schaal minder samenhang dan voorheen. De schalen die Jak & Evers (2010) hebben ontwikkeld, blijken uit het hun onderzoek voldoende betrouwbaar en valide (Jak & Evers, 2010).

Affectieve betrokkenheid (Allen & Meyer, 1990) beschrijft de emotionele band met een organisatie en het verlangen bij de organisatie te horen. Je zou kunnen zeggen dat affectief betrokken leden bij een sportvereniging blijven omdat ze dit graag willen (Jak & Evers, 2010).

Continuïteitsbetrokkenheid (Allen & Meyer, 1990) heeft in wezen betrekking op de mate waarin het verlaten van de sportvereniging lastig is in praktisch opzicht. Het gaat hierbij vooral om een gebrek aan alternatieve sportverenigingen en het verlies dat men associeert met het verlaten van een de sportvereniging. Van continuïteit betrokken leden kan gezegd worden dat ze bij de sportvereniging blijven omdat ze niet anders kunnen. Een lid heeft bijvoorbeeld veel tijd in de vereniging gestoken en samen met andere gebouwd aan de vereniging en wil dit niet verloren laten gaan. Het lid is bang dat wanneer hij/zij het lidmaatschap opzegt het geleverde werk niet meer tot uiting komt (Jak & Evers, 2010).

De derde component, normatieve betrokkenheid (Allen & Meyer, 1990), heeft te maken met het geloof van het personeel in hun verantwoordelijkheid naar de organisatie. Deze vorm van betrokkenheid werd beschreven door Wiener en Vardi (1980) (Jak & Evers, 2010). Normatieve betrokkenheid werd door hen gezien als een proces waarbij acties van de organisatie, zoals selectie en socialisatieprocessen en individuele kenmerken van de werknemer, leiden tot betrokkenheid bij de organisatie. Het idee loyaal te moeten zijn en een verplichting te voelen naar de organisatie zijn hier belangrijke kenmerken van (Jak & Evers, 2010). Normatief betrokken werknemers blijven bij een organisatie, omdat ze zich moreel verplicht voelen te blijven. De leden hebben het gevoel niet anders te kunnen dan lid te blijven van de sportvereniging (Jak & Evers, 2010).

2.6.1 CONCLUSIE

Deze conclusie beantwoordt de bijbehorende deelvraag: *“Wat is er vanuit de literatuur bekend over de invloed van betrokkenheid op participatieniveau voor vrijwilligerswerk?”*

Uit onderzoek van Allen & Meyer (1990) blijkt dat de invloed van de betrokkenheid van werknemers er voor zorgt ‘hoe’ effectief een organisatie is. Dit geldt ook voor sportverenigingen en hun leden. Er kan dus geconcludeerd worden dat een grotere betrokkenheid van leden zorgt voor een groter aantal vrijwilligers en dus voor een hoger participatieniveau voor vrijwilligerswerk van leden.

Voor dit onderzoek is het 3-componentenmodel van commitment een zeer geschikt model om te meten of er een verband is tussen betrokkenheid en participatieniveau voor vrijwilligerswerk. Het model heeft zich al in eerdere onderzoeken bewezen om de betrokkenheid van mensen te achterhalen.

De volgende hypothesen worden door bovenstaande informatie verondersteld:

(H4.1a) Hoe hoger de score van een lid op affectieve betrokkenheid, hoe hoger het participatieniveau voor vrijwilligerswerk.

(H4.1b) Hoe lager de score van een lid op affectieve betrokkenheid, hoe lager het participatieniveau voor vrijwilligerswerk.

(H4.2a) Hoe hoger de score van een lid op continuïteitsbetrokkenheid, hoe hoger het participatieniveau voor vrijwilligerswerk.

(H4.2b) Hoe lager de score van een lid op continuïteitsbetrokkenheid, hoe lager het participatieniveau voor vrijwilligerswerk.

(H4.3a) Hoe hoger de score van een lid op normatieve betrokkenheid, hoe hoger het participatieniveau voor vrijwilligerswerk.

(H4.4b) Hoe lager de score van een lid op normatieve betrokkenheid, hoe lager het participatieniveau voor vrijwilligerswerk.

2.7 CONCLUSIE THEORETISCH KADER

In deze paragraaf wordt met behulp van een schema de theoretische hoofdvraag van dit onderzoek beantwoord:

“Wat is er vanuit de literatuur bekend over de invloed van motieven voor lidmaatschap, persoonskenmerken, perspectief naar de sportvereniging en betrokkenheid op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?”

In paragraaf 2.7.1 wordt op een schematische wijze alle belangrijke aspecten vanuit het theoretische kader getoond. Het conceptueel model geeft een relatie weer tussen de afhankelijke variabelen en de onafhankelijke variabelen. Ofwel de motieven van een lid, persoonskenmerken van een lid, perspectief naar de sportvereniging van een lid en de betrokkenheid van een lid hebben invloed op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk binnen de sportvereniging (Niet-vrijwilliger, Incidenteel-vrijwilliger, Structureel-vrijwilliger).

De variabelen ‘motieven lidmaatschap’, ‘persoonskenmerken’, ‘perspectief sportvereniging’ en ‘betrokkenheid’ zijn afgebakend. Er zijn verschillende motieven om lid te zijn van een sportvereniging. Deze kunnen onderverdeeld worden in; Motieven niveau 3 Maslow (Sociale participatie), Motieven niveau 4 Maslow (Erkenning en waardering), Motieven niveau 5 Maslow (Zelfontwikkeling). De hypothese binnen dit onderzoek is, wanneer leden hoog scoren op deze desbetreffende motieven, zullen leden een hoger participatieniveau voor vrijwilligerswerk hebben. Dit maakt een positief verband tussen het desbetreffende motief van het lid en het participatieniveau voor vrijwilligerswerk. Behalve wanneer het lid laag scoort op het desbetreffende motief, dan zal het lid een lager participatieniveau voor vrijwilligerswerk hebben en zal dit leiden tot een negatief verband tussen het desbetreffende motief en het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van het lid.

Het perspectief naar de vereniging kan ook de hoogte van het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van een lid bepalen. Er wordt gemeten of er een verband is tussen de volgende perspectieven; verenigingsperspectief, beleidsperspectief en het participatieniveau voor vrijwilligerswerk. Het achterhalen van hoe hoog leden scoren op marktperspectief wordt achterwege gelaten omdat deze het minst invloed uitoefent op participatieniveau voor vrijwilligerswerk en daardoor minder relevant voor dit onderzoek.

De betrokkenheid van een lid kan gemeten worden door gebruik te maken van het 3-componentenmodel van commitment (Jak & Evers, 2010). Het model beschrijft affectieve-, continuïteits- en de normatieve betrokkenheid van een lid binnen de vereniging. De hypothese is dat wanneer leden hoog scoren op affectieve, continuïteit of normatieve betrokkenheid, het lid een hoog participatieniveau heeft voor vrijwilligerswerk. Dit betekent dat er een positief verband is tussen de variabelen betrokkenheid en participatieniveau voor vrijwilligerswerk. Anderzijds, wanneer een lid laag scoort op betrokkenheid, heeft het lid een lager participatieniveau voor vrijwilligerswerk. Dit betekent dat er een negatief verband is tussen de variabelen betrokkenheid en participatieniveau voor vrijwilligerswerk.

Samengevat betekent het dat bovenstaande variabelen het onderzoek afbakenen en zal er nader onderzocht worden met behulp van een digitale enquête of de gestelde hypothesen (zie bijlage 3.) juist zijn.

2.7.1 CONCEPTUEEL MODEL

Motieven

- Niveau 3 Maslow

Behoeftte aan sociale participatie.

- Niveau 4 Maslow

Behoeftte aan erkenning en waardering.

- Niveau 5 Maslow

Behoeftte aan zelfontwikkeling.

Perspectief sportvereniging

- Verenigingsperspectief

Het fundament van de sportvereniging ligt bij de hoeveelheid passie van de vrijwilligers en het plezier die de vrijwilligers ervaren.

- Beleidsperspectief

De sportvereniging/ vrijwilligers worden in dit perspectief als een beleidsinstrument beschouwd om in te spelen op maatschappelijke problemen en vraagstukken.

Persoonskenmerken

leeftijd, geslacht, woonafstand, opleidingsniveau, werksituatie, relatiestatus

Betrokkenheid

- Affectief

Emotionele verbondenheid met de sportvereniging.

- Continuïteit

Gevoelsmatig gedwongen te blijven.

- Normatief

Verbondenheid met de sportvereniging op basis van verantwoordelijkheidsgevoel en loyaliteit.

Participatieniveau vrijwilligerswerk

Lage score: Niet-vrijwilliger

Wanneer er op de onafhankelijke variabelen laag gescoord wordt.

Leden die zich niet bezig houden met vrijwilligerswerk binnen de vereniging.

Gemiddelde score: Incidenteel-vrijwilliger

Wanneer er op de onafhankelijke variabelen gemiddeld gescoord wordt.

Leden die incidenteel vrijwilligerswerk willen verrichten voor de vereniging.

Hoge score: (potentieel) Structureel-vrijwilliger

Wanneer er op de onafhankelijke variabelen hoog gescoord wordt.

Leden die bereid zijn structureel vrijwilligerswerk te verrichten voor de vereniging.

3. METHODE

In dit hoofdstuk wordt de methodische aanpak van het onderzoek beschreven. De volgende onderwerpen komen aan bod; Paragraaf 3.1 Beschrijving type onderzoek, Paragraaf 3.2 Beschrijving onderzoekspopulatie, Paragraaf 3.3 beschrijving gebruikte meetinstrumenten, Paragraaf 3.4 Methode dataverzameling, Paragraaf 3.5 de validiteit en betrouwbaarheid. Tot slot in Paragraaf 3.6 een toelichting van de gehanteerde data-analyse.

3.1 TYPE ONDERZOEK

Om de doelstelling van het onderzoek te behalen is gebruik gemaakt van een praktijk gericht onderzoek. Verschuren en Doorewaard (2007) beschrijven praktijkgericht onderzoek als het achterhalen van achtergronden, samenhangen en oorzaken van een probleem, aangeven van knelpunten bij organisatieverandering, doen van aanbevelingen voor verbeteringen van een bestaande situatie of het evalueren van beleid of een interventie. Het doel van praktijkgericht onderzoek is een bijdrage te leveren aan het oplossen van een probleem in de praktijk (Verschuren & Doorewaard, 2007). Binnen dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van een kwantitatief onderzoek. Kwantitatief onderzoek zorgt voor een groter bereik in een korte periode. Zo is het mogelijk binnen dit onderzoek een groot aantal respondenten (leden sportverenigingen) te ondervragen in een maand tijd. Er is gebruik gemaakt van een cross-sectioneel/ enquête ontwerp. Enquêtes hebben vaak als doel het achterhalen van meningen en feiten. Op deze manier kunnen dan oorzakelijke verbanden in geanalyseerd worden. In dit onderzoek is het achterhalen van oorzakelijke verbanden binnen een grote onderzoeksgroep noodzakelijk.

Enquêtes kunnen online, schriftelijk, telefonisch en persoonlijk (Gratton, Jones, & Robinson, 2011) worden afgenomen. Voor dit onderzoek zal de online methode gebruikt worden om de benodigde data te verzamelen. De hoofdredenen hiervoor zijn anonimiteit en het bereik. De enquête kan op deze manier ingevuld worden door de respondent op een eigen gekozen tijdstip, in volledige privacy, waardoor sociaal wenselijke antwoorden kunnen worden uitgesloten (Verschuren & Doorewaard, 2007). Daarnaast kost het overdragen van digitale data naar het analyse programma minder tijd (Baarda & Goede, 2006).

3.2 ONDERZOEKSPOPULATIE

De onderzoekspopulatie voor dit onderzoek bestaat uit alle leden van de zes watersportverenigingen aangesloten bij stichting watersport Nijmegen (WSN) die hebben toegezegd deel te nemen aan het onderzoek. De totale populatie bedraagt 1029 leden. Binnen dit onderzoek worden ze als één populatie gezien, omdat ze allemaal aangesloten zijn bij WSN. Daarnaast wordt de populatie onderverdeeld in de watersportvereniging waar ze lid zijn. In tabel 1 is een totaal overzicht te zien van de deelnemende verenigingen;

Verenigingen	Aantal leden	Begonnen	Ratio	Volledig ingevuld	Ratio
N.S.S.V. Aeolus	90	Respons 36	40 %	24	26,66%
N.R.V. De Waal	129	Respons 57	44,88%	47	36,43%
N.K.S.V. de Batavier	120	Respons 25	20,83%	19	15,83%
N.S.Z.V. De Loefbijter	98	Respons 41	41,84%	30	30,61%
T.V. Cerberus	92	Respons 51	54,35%	38	41,3%
N.S.R.V. Phocas	500	Respons 106	21,2%	67	13,4%
Totaal	1029	315	30,61 %	225	21,87%

Tabel 1: Deelnemende verenigingen

In totaal zijn 315 leden begonnen aan de vragenlijst. 225 leden hebben de vragenlijst volledig ingevuld. Een grote kans dat mensen de enquête van 64 vragen/stellingen te lang vonden. 90 respondenten zijn verwijderd uit de database. Deze enquêtes waren onvolledig en konden om die reden niet gebruikt worden bij de totale

analyse voor WSN. Wel kunnen met de beantwoorde vragen uit de onvolledig ingevulde vragenlijsten aanbevelingen worden gedaan aan de desbetreffende verenigingen, maar zullen in deze scriptie alleen conclusies getrokken worden op de volledig ingevulde vragenlijsten. Deze aanbevelingen zijn mogelijk doordat de eerste vragen direct gaan over de intenties die leden hebben binnen de vereniging wat betreft inzet voor vrijwilligerswerk. Hierdoor kunnen we met de gegeven antwoorden een conclusie trekken over de intenties van leden wat betreft inzet voor vrijwilligerswerk. Bij de totale analyse van het onderzoek zullen de onvolledige enquêtes niet worden gebruikt.

In dit onderzoek zijn 225 vragenlijsten (N=225) gebruikt voor het analyseren van de resultaten. De enquête is volledig ingevuld door 225 leden, waaronder (54,75%) man en 45,25% vrouw is. Bij een steekproefgrootte van 225 respondenten is de uiteindelijke foutenmarge 5,78%.

Het gaat hierbij om een cluster steekproef. Binnen deze clustersteekproef zijn de watersportverenigingen geselecteerd door WSN (Gratton, Jones, & Robinson, 2011). Een cluster binnen dit onderzoek is een watersportvereniging. Dit onderzoek kent dus in totaal zes clusters. Er is voor gekozen om zoveel mogelijk leden per cluster te bereiken. Het totaal aantal leden van deze watersportverenigingen bedraagt 1029 (zie tabel 1). Voor deze onderzoeksperiode is het niet haalbaar om alle verenigingen in Nijmegen te bereiken, hier is onvoldoende tijd voor.

3.3 MEETINSTRUMENTEN

Voor het verzamelen van de kwantitatieve gegevens is er een digitale enquête (zie bijlage 7.) ontwikkeld waarin ingegaan wordt op de onafhankelijke en afhankelijke variabelen. Daarom is de digitale enquête met zes secties ingedeeld die relevant zijn voor dit onderzoek. Deze zes secties zijn als volgt; Participatieniveau voor vrijwilligerswerk, Motieven voor lidmaatschap, Perspectief naar de sportvereniging, Betrokkenheid en Persoonskenmerken. De digitale enquête is vanuit het theoretische kader tot stand gekomen. Bij het indelen van deze secties is zoveel mogelijk rekening gehouden met het vasthouden van de goodwill van de respondenten (Diepen, 2008). Dit houdt in dat de enquête zodanig was ingedeeld met de interessante vragen om de interesse van de respondenten te behouden. De minst interessante makkelijk beantwoorde vragen zijn als laatst ingedeeld. Door de variabelen te operationaliseren is het mogelijk de variabelen te meten. De onafhankelijke variabelen zijn gemeten met behulp van stellingen met twee soorten 5punts-likertschalen (helemaal oneens – helemaal eens of In zeer sterke mate op mij van toepassing – In zeer zwakke mate op mij van toepassing). De Afhankelijke variabele (Participatieniveau voor vrijwilligerswerk) is gemeten met behulp van drie directe vragen over intentie vrijwilligerswerk.

De motieven voor lidmaatschap sectie is samengesteld met behulp van de Volunteer Functions Inventory (Clary, et al., 1998) en de behoefte hiërarchie van Maslow. De gebruikte stellingen zijn afkomstig uit de Volunteer Functions Inventory (Clary, et al., 1998). Deze zijn aangepast zodat de ze op leden over het algemeen gericht zijn en niet alleen op vrijwilligers. Deze optie is mogelijk geacht omdat vrijwilligers binnen sportverenigingen leden zijn, door geen vrijwilligers te vragen naar verschillende motieven m.b.t. het uitvoeren van vrijwilligerswerk, geeft een duidelijke indicatie of een lid gemotiveerd is op een bepaalde manier organisatorisch betrokken te zijn binnen de sportvereniging. Daarnaast is elke stelling beoordeeld op de niveaus van de behoefte hiërarchie van Maslow. Colijn en Kok (2007) hebben de behoefte hiërarchie van Maslow richting sport geconcretiseerd. Vanaf niveau 3; de behoefte voor sociale participatie, wordt sport als middel gebruikt om identiteit te krijgen binnen een sociale context. Bij niveau 4; de behoefte aan erkenning en waardering, gaat men sporten om zelfrespect en respect bij anderen te krijgen of zelfs status op een bepaald gebied. Bij niveau 5 wordt sport gebruikt om te presteren en te creëren voor zelfontwikkeling (Colijn & Kok, 2007).

Het perspectief naar sportvereniging sectie is met behulp van de items strategie & beleid, cultuur & sfeer, organisatie & kader en accommodatie samengesteld. Middels deze items is aan de respondenten gevraagd in hoeverre ze het eens zijn met de verschillende stellingen over het verenigingsaanbod en -functioneren. Stellingen als bijvoorbeeld "Ik heb zelf een bijdrage aan het aanbod wat de sportvereniging mij te bieden heeft." De mening van de respondenten werd beoordeeld met behulp van een 5punts likertschaal (1 = Helemaal niet mee eens, 2 = niet mee eens, 3 = neutraal, 4 = mee eens en 5 = helemaal mee eens).

De betrokkenheid sectie is samengesteld met behulp van de items uit het 3-componentenmodel van betrokkenheid Allen & Meyer (1990). De sectie meet de affectieve-, continuïteits- en normatieve

betrokkenheid. Een voorbeeld stelling is “Deze sportvereniging betekent veel voor mij.” De betrokkenheid per respondent werd beoordeeld met behulp van een 5punts Likertschaal (1= in zeer zwakke mate op mij van toepassing, 2= in zwakke mate op mij van toepassing, 3= middelmatig op mij van toepassing, 4= in sterke mate op mij van toepassing, 5= in zeer sterke mate op mij van toepassing).

De persoonskenmerken sectie is samengesteld met behulp van een paar directe vragen. De items geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, sociale status, woonafstand, ervaring woonafstand en kinderen kwamen aan bod. Per item is er één vraag gesteld.

3.4 METHODE DATAVERZAMELING

Als methode voor dataverzameling bij dit onderzoek is gebruikt gemaakt van een digitale enquête (zie bijlage 5). Deze is verspreid onder de leden van de zes deelnemende watersportverenigingen. De watersportverenigingen zijn als eerst in januari 2015 benaderd via email met de uitleg over wat het onderzoek inhoudt, wat er van de watersportvereniging verwacht wordt. Dit is achteraf nogmaals telefonisch toegelicht om onduidelijkheden te voorkomen en indien nodig overleg te plegen. De reden hiervoor was het creëren van draagvlak met het bestuur van de verenigingen. Dit om de respons op de enquête te bevorderen (Diepen, 2008).

De enquête is ontwikkeld in het office programma Word en uiteindelijk uitgezet met behulp van Thesisthools. Als volgt is er voor elke deelnemende watersportvereniging een unieke link ontwikkeld via Thesisthools. Deze is gezamenlijk met een begeleidende brief gemaild naar de desbetreffende contactpersonen bij de deelnemende watersportverenigingen. Per vereniging is er uiteindelijk telefonisch overleg gepleegd ‘hoe’ de enquête vanuit het bestuur van elke vereniging het beste onder aandacht te brengen bij de leden. De leden zijn bij bijna alle verenigingen benaderd via email, behalve bij N.S.R.V. Phocas. Voor N.S.R.V. Phocas was benaderen via social media en de website de meest effectieve manier. E-mails worden binnen deze vereniging namelijk al snel als storend ervaren. De gehele maand februari t/m 6 maart 2015 hadden leden de gelegenheid de enquête in te vullen via de desbetreffende link. Half februari is de eerste reminder verstuurd en vervolgens anderhalve week later de laatste herinneringsmail met het verzoek de enquête in te vullen voor het welzijn van de vereniging. Gedurende deze periode is het nodige contact onderhouden met de deelnemende verenigingen om mogelijke onduidelijkheden/problemen op te lossen.

3.5 DE VALIDITEIT EN BETROUWBAARHEID

3.5.1 VALIDITEIT

Gratton et al. (2011) formuleren de volgende vragen om Validiteit te achterhalen: ‘Hoe kan iemand weten of de methode die gebruikt word daadwerkelijk meet wat die moet meten, en zijn de conclusies die vanuit deze metingen getrokken worden geldige conclusies?’

Bij het meetinstrument kan verschil gemaakt worden tussen interne en externe validiteit. Wanneer we over de interne validiteit spreken, heeft dit te maken met of het instrument meet wat men wilt meten. De externe validiteit houdt de generaliseerbaarheid in van het onderzoek. Deze is valide wanneer de onderzoeksresultaten geëxtrapoleerd kunnen worden aan de gedefinieerde populatie (Pelsmacker & Kenhove, 2007).

Voor het verhogen van de validiteit zijn er binnen dit onderzoek meerdere maatregelen getroffen. Eerst is de enquête meerdere malen gecontroleerd door een tutor vanuit de opleiding Sport, Gezondheid en Management van de hogeschool van Arnhem en Nijmegen. Daarnaast is de enquête nogmaals gecontroleerd door de opdrachtgever. De ontvangen feedback is uiteindelijk verwerkt.

Als tweede zijn de vragen en stellingen voortgekomen uit soortgelijke onderzoeken. Uit het literatuuronderzoek is naar voren gekomen dat de variabelen operationaliseer- en meetbaar zijn. Alles wat in het theoretisch kader aan bod komt, wordt gemeten in de enquête. Niet alle stellingen die gesteld worden zijn gerelateerd aan leden, maar aan vrijwilligers. Binnen dit onderzoek is van de theorie uit gegaan dat elk lid dat laag scoort op vrijwilligersmotieven, niet gemotiveerd is voor het desbetreffende vrijwilligerswerk en dat daarmee gemeten wordt wat het tracht te meten. De stellingen zijn aangepast aan de doelgroep leden.

Ten derde zijn voor een groter respons de vragen/stellingen eenduidig opgesteld. Hierdoor zijn alle stellingen te beantwoorden door gebruik te maken van een 5-punts Likertschaal met de antwoordmogelijkheden “helemaal oneens – helemaal eens of in zeer sterke mate op mij van toepassing – in zeer zwakke mate op mij van toepassing”. De vragen/stellingen zijn zo geformuleerd dat ze door elk lid te beantwoorden zijn.

Als vierde punt voor de validiteit zijn er binnen dit onderzoek meerdere informatiebronnen. Een onderzoek waar gebruik gemaakt wordt van meerdere informatiebronnen noemt men ‘Triangulatie’ (Thiel, 2007). De combinatie van literatuuronderzoek en kwantitatief onderzoek zorgt voor een grotere validiteit en betrouwbaarheid van dit onderzoek.

3.5.2 BETROUWBAARHEID

Met de betrouwbaarheid van dit onderzoek wordt bedoeld, in hoeverre de verkregen resultaten onafhankelijk zijn van toeval. Volgens Gratton, Jones & Robinson (2011) zegt de betrouwbaarheid iets over de consistentie en rechtlijnigheid van de behaalde resultaten. Het is dus zaak tijdens het uitvoeren van een onderzoek toevalligheden zo veel mogelijk uit te sluiten. De ontwikkelde enquête moet gegarandeerd consistent en nauwkeurig zijn. Vanuit het theoretische kader zijn alle meetvariabelen opgebouwd in de enquête. Deze meetvariabelen zijn gebaseerd op wetenschappelijke literatuur. De enquête is zodanig ontwikkeld dat de respondent (lid) meteen antwoord kan geven op de vragen en stellingen. Met als reden de enquête zo consistent mogelijk te maken. Door het gebruik van een digitale enquête, had de respondent de mogelijkheid in volledige privacy de enquête in te vullen op een naar eigen gewenst tijdstip en locatie. Op deze manier wordt tevens de anonimiteit gewaarborgd. Dit alles heeft een bijdrage aan de betrouwbaarheid van het onderzoek. Zie tabel 2 voor een totaaloverzicht van alle schalen.

Variabele	Schaal	Cronbach's alfa
Motieven voor lidmaatschap	Niveau 3 (Sociale participatie)	0.703
	Niveau 4 (Erkenning en waardering)	0.764
	Niveau 5 (Zelfontwikkeling)	0.868
Perspectief Sportvereniging	Verenigingsperspectief	0.621
	Beleidsperspectief	0.738
Betrokkenheid	Affectief	0.874
	Continuïteit	0.658
	Normatief	0.702

Tabel 2: Betrouwbaarheidsanalyse

3.6 DATA-ANALYSE

Alle kwantitatieve gegevens zijn verwerkt met het statistische computerprogramma Statistical Package for the Social Sciences (SPSS). De methode beschrijvende statistiek en Spearman correlatiecoëfficiënt waren het meest geschikt voor de analyse van dit onderzoek.

Voor het trekken van de conclusies binnen het onderzoek, moeten de kwantitatieve gegevens geanalyseerd worden. Hiervoor is gebruik gemaakt van een codeboek (zie bijlage 9).

Vervolgens zijn alle losse enquêtevragen (labels) in SPSS gekoppeld aan de desbetreffende domein binnen het onderzoek.

Bij elke domein is de standaarddeviatie, het gemiddelde en de betrouwbaarheid van de resultaten achterhaald. De betrouwbaarheid is met behulp van de betrouwbaarheidsanalyse in SPSS (Reliability Analysis) geanalyseerd.

Ten slotte zijn met de Spearman's rangcorrelatiecoëfficiënt de schalen gemeten. De Spearman's rangcorrelatiecoëfficiënt kan de verbanden tussen de onafhankelijke en de afhankelijke variabele(n) aantonen.

4. RESULTATEN

In dit hoofdstuk worden de onderzoeksresultaten van het onderzoek beschreven. De resultaten zullen de empirische vraagstelling beantwoorden: *“Wat zijn de meningen van leden over de invloed van motieven voor lidmaatschap, het perspectief naar de sportvereniging, de persoonskenmerken, de betrokkenheid op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?”*

Dit zal gedaan worden door antwoord te geven op de bijbehorende deelvragen:

- Wat is de mening van leden over de invloed van motieven voor lidmaatschap op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?
- Wat is de mening van leden over de invloed van het perspectief naar de sportvereniging op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?
- Wat is de mening van leden over de invloed van de betrokkenheid op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?
- Wat is de invloed van de persoonskenmerken op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?

De volgende paragrafen komen aan bod; 4.1 Beschrijvende- als verklarende statistiek van het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van de respondenten, 4.2 Statistiek van de invloed motieven lidmaatschap, 4.3 Statistiek van het invloed perspectief sportvereniging, 4.4 Statistiek van de invloed van betrokkenheid, 4.5 Statistiek van de persoonskenmerken.

De afhankelijk variabele zal eerst beschreven worden en vervolgens de onafhankelijke variabelen. Hierbij wordt eerst gebruik gemaakt van beschrijvende statistiek. Waarop vervolgens de invloed van de onafhankelijke variabele op de afhankelijk variabele beschreven zal worden met de daarbij verklarende statistiek. In verschillende tabellen zullen de minimale- en maximale waarden weergegeven worden die de leden hebben kunnen geven aan een stelling. Deze waarden zullen tussen 1,00 en 5,00 liggen.

4.1 PARTICIPATIE NIVEAU VOOR VRIJWILLIGERSWERK (AFHANKELIJKE VARIABELE)

In tabel 4.1a is het huidige participatieniveau voor vrijwilligerswerk per deelnemende watersportvereniging te zien.

Vereniging	Totaal		Huidige participatieniveau voor vrijwilligerswerk					
			Niet-vrijwilligers		Incidenteel-vrijwilligers		Structureel-vrijwilligers	
	Aantal	Ratio	Aantal	Ratio	Aantal	Ratio	Aantal	Ratio
N.S.R.V.	67	29.8%	9	4%	21	9.3%	37	16.4%
Phocas		100%		13.4%		31.3%		55.2%
N.K.S.V. de	19	8.4%	3	1.3%	9	4.0%	7	3.1%
Batavier		100%		15.8%		47.4%		36.8%
N.S.S.V.	24	10.7%	7	3.1%	8	3.6%	9	4.0%
Aeolus		100%		29.2%		33.3%		37.5%
R.V. De	47	20.9%	33	14.7%	4	1.8%	10	4.4%
Waal		100%		70.2%		8.5%		21.3%
N.S.Z.V. De	30	13.3%	5	2.2%	10	4.4%	15	6.7%
Loefbijter		100%		16.7%		33.3%		50%
T.V.	38	16.9%	12	5.3%	14	6.2%	12	5.3%
Cerberus		100%		31.6%		36.8%		31.6%
Totaal	225	100%	69	30.7%	66	29.3%	90	40%

Tabel 4.1a

Van alle respondenten zijn dus 69 niet-vrijwilligers, 66 incidentele vrijwilligers en 90 structurele vrijwilligers.

In tabel 4.1b. is het potentiële participatieniveau voor vrijwilligerswerk bij de watersportverenigingen te zien.

Vereniging	Totaal		Potentieel participatieniveau voor vrijwilligerswerk					
			Niet-vrijwilliger		Incidenteel-vrijwilliger		Structureel-vrijwilligers	
	Aantal	Ratio	Aantal	Ratio	Aantal	Ratio	Aantal	Ratio
N.S.R.V.	67	29.8%	2	0.9%	30	13.3%	35	15.6%
Phocas		100%		3%		44.8%		52.2%
N.K.S.V. de	19	8.4%	2	0.9%	12	5.3%	5	2.2%
Batavier		100%		10.5%		63.2%		26.3%
N.S.S.V.	24	10.7%	4	1.8%	14	6.2%	6	2.7%
Aeolus		100%		16.7%		58.3%		25%
R.V. De	47	20.9%	7	3.1%	31	13.8%	9	4%
Waal		100%		14.9%		66%		19.1%
N.S.Z.V. De	30	13.3%	2	0.9%	19	8.4%	9	4%
Loefbijter		100%		6.7%		63.3%		20%
T.V.	38	16.9%	2	0.9%	23	10.2%	13	5.8%
Cerberus		100%		5.3%		60.5%		34.2%
Totaal	225	100%	19	8.4%	129	57.3%	77	34.2%

Tabel 4.1b

Met het potentiële participatieniveau voor vrijwilligerswerk wordt bedoeld, 'hoe' met de juiste aanpak (zie aanbevelingen) het ledenbestand eruit kan zien.

4.2 MOTIEVEN LIDMAATSCHAP

In tabel 4.2a is de beschrijvende statistiek te zien van de motieven (Niveau 3 (Sociale participatie), Niveau 4 (Erkenning en waardering), Niveau 5 (Zelfontwikkeling) om lid te zijn bij de sportvereniging.

Tabel 4.2a Beschrijvende statistieken m.b.t. de onafhankelijke variabelen; Motieven voor lidmaatschap

Variabele	Dimensie	Gem.	Min	Max	SD	N	Cronbach's alpha
Motieven voor lidmaatschap	Totaal	3.26	1,00	5,00	0.74	225	0.901
	Niveau 3 (Sociale participatie)	4.00	1,00	5,00	0.63	225	0.703
	Niveau 4 (Erkenning en waardering)	3.08	1,00	5,00	0.98	225	0.764
	Niveau 5 (Zelfontwikkeling)	2.62	1,00	5,00	0.97	225	0.868

*Motieven voor lidmaatschap is gemeten op een schaal met: 1. in zeer zwakke mate op mij van toepassing, 2. in zwakke mate op mij van toepassing, 3. middelmatig op mij van toepassing, 4. in sterke mate op mij van toepassing, 5. in zeer sterke mate op mij van toepassing.

Uit tabel 4.2a valt onder andere op te maken dat de leden van de deelnemende watersportverenigingen gemiddeld 3,26 (SD=0,74) scoren op de motieven voor het lidmaatschap. Leden scoren gemiddeld het hoogst op Niveau 3 (Sociale participatie), met een gemiddelde van 4.00 en een standaardafwijking van 0.63. Motief niveau 4 (Erkenning en waardering) scoort met een gemiddelde van 3.08 en een standaardafwijking van 0,98 iets lager. Er is gemiddeld het laagst gescoord op het motief niveau 5 (M=2.62, SD=0.97).

4.2.1 ANALYSE MOTIEVEN LIDMAATSCHAP EN PARTICIPATIENIVEAU VOOR VRIJWILLIGERSWERK

In deze paragraaf zal er antwoord gegeven worden op de deelvraag: "Wat is de mening over de invloed van motieven lidmaatschap op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?"

Tabel 4.2b geeft schematisch het verband weer tussen de motieven (niveau 3 (Sociale participatie), niveau 4 (Erkenning en waardering), niveau 5 (Zelfontwikkeling) van Maslow) voor lidmaatschap en het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van leden.

De resultaten binnen dit onderzoek tonen dat er significante verbanden zijn tussen de motieven voor lidmaatschap en het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van leden. Er blijkt een zwak positief verband te zijn tussen de motieven: niveau 3 (sociale participatie) ($r = 0.43$, $p = 0.00$) en zeer zwakke positieve verbanden tussen de motieven niveau 4 (erkenning en waardering) ($r = 0.34$, $p = 0.00$) en niveau 5 (zelfontwikkeling) ($r = 0.38$, $p = 0.00$) en het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van leden.

Op basis hiervan kunnen de hypothesen: 'Hoe hoger er op de motieven van de behoefte hiërarchie van Maslow voor lidmaatschap gescoord wordt (niveau 3 (sociale participatie), niveau 4 (Erkenning en waardering), niveau 5 (zelfontwikkeling)), des te hoger is het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van het lid.' bevestigd worden en moeten de hypothesen: 'Hoe lager er op de motieven van de behoefte hiërarchie van Maslow voor lidmaatschap gescoord wordt (niveau 3 (sociale participatie), niveau 4 (Erkenning en waardering), niveau 5 (zelfontwikkeling)), des te lager is het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van het lid' verworpen worden.

Tabel 4.2b: Een verband tussen de motieven voor lidmaatschap van leden (niveau 3, niveau 4 en niveau 5) en het participatieniveau voor vrijwilligerswerk.

	Correlatiecoëfficiënt (r)**	Sig. (1-tailed) $p =$
Niveau 3 (Sociale participatie)	0.43	0.00**
Niveau 4 (Erkenning en waardering)	0.34	0.00**
Niveau 5 (Zelfontwikkeling)	0.38	0.00**

- Twee asterisk (**) zegt dat er significant verband is ($\text{sig} < 0,01$).
- Waarde rangcorrelatiecoëfficiënt, verbandsterkte: +/- 0,00 tot +/- 0,20 (geen verband), +/- 0,21 tot +/- 0,40 (zeer zwak verband), +/- 0,41 tot +/- 0,60 (zwak verband), +/- 0,61 tot +/- 0,80 (gematigd verband) en +/- 0,81 tot 1,00 (sterk verband) (Burns & Bush, 2006).

4.3 PERSPECTIEF SPORTVERENIGING

In tabel 4.3a is de beschrijvende statistiek te zien van het perspectief (Verenigingsperspectief, Beleidsperspectief) naar de sportvereniging.

Tabel 4.3a: Beschrijvende statistieken m.b.t. de onafhankelijke variabelen; Perspectief naar de sportvereniging

Variabele	Dimensie	Gem.	Min	Max	SD	N	Cronbach's alpha
Perspectief	Totaal	4.03	1,00	5,00	0.67	225	0.785
Sportvereniging	Verenigingsperspectief	3.84	1,00	5,00	0.64	225	0.621
	Beleidsperspectief	4.13	1,00	5,00	0.51	225	0.738

*Perspectief naar de sportvereniging is gemeten op een schaal met: 1. Helemaal oneens, 2. Oneens, 3. Neutraal, 4. Mee eens, 5. Helemaal mee eens.

Uit tabel 4.3a valt onder andere op te maken dat de leden van de deelnemende watersportverenigingen gemiddeld 4.03 (SD=0,67) scoren op perspectief naar de sportvereniging. Leden scoren gemiddeld het hoogst op Beleidsperspectief, met een gemiddelde van 4.13 en een standaardafwijking van 0.51. Verenigingsperspectief scoort met een gemiddelde van 3.84 en een standaardafwijking van 0,64 ook hoog.

4.3.1 ANALYSE SPORTVERENIGING EN PARTICIPATIENIVEAU VOOR VRIJWILLIGERSWERK

In deze paragraaf zal er antwoord gegeven worden op de deelvraag: "Wat de mening over de invloed van het perspectief naar de sportvereniging op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?"

Tabel 4.3b geeft schematisch het verband weer tussen het Aanbod & Functioneren (Verenigingsperspectief, Beleidsperspectief) van de sportvereniging en het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van leden.

De resultaten binnen dit onderzoek tonen dat er significante verbanden zijn tussen het perspectief naar de sportvereniging en het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van leden.

Er blijkt een zwak positief verband te zijn tussen het Verenigingsperspectief ($r = 0.46$, $p = 0.00$) en een zeer zwak positief verband tussen het Beleidsperspectief ($r = 0.30$, $p = 0.00$) en het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van leden.

Op basis hiervan kunnen de hypothesen: 'hoe hoger er op verenigingsperspectief, beleidsperspectief gescoord wordt, des te hoger is het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van het lid' bevestigd worden en moeten de hypothesen: 'hoe lager er op verenigingsperspectief, beleidsperspectief gescoord wordt, des te lager is het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van het lid' verworpen worden.

Tabel 4.3b: Een verband tussen Verenigingsperspectief en Beleidsperspectief en het participatieniveau voor vrijwilligerswerk.

	Correlatiecoëfficiënt (r)**	Sig. (1-tailed) $p =$
Verenigingsperspectief	0.46	0.00**
Beleidsperspectief	0.30	0.00**

- Twee asterisk (**) zegt dat er significant verband is ($\text{sig} < 0,01$).
- Waarde rangcorrelatiecoëfficiënt, verbandsterkte: +/- 0,00 tot +/- 0,20 (geen verband), +/- 0,21 tot +/- 0,40 (zeer zwak verband), +/- 0,41 tot +/- 0,60 (zwak verband), +/- 0,61 tot +/- 0,80 (gematigd verband) en +/- 0,81 tot 1,00 (sterk verband) (Burns & Bush, 2006).

4.4 BETROKKENHEID

In tabel 4.4a is de beschrijvende statistiek te zien van betrokkenheid (Affectief, Continuïteit, Normatief) van leden.

Tabel 4.4a Beschrijvende statistieken m.b.t. de onafhankelijke variabelen; Betrokkenheid

Variabele	Dimensie	Gem.	Min	Max	SD	N	Cronbach's alpha
Betrokkenheid	Totaal	2.72	1,00	5,00	0.67	225	0.881
	Affectief	3.69	1,00	5,00	0.82	225	0.874
	Continuïteit	1.88	1,00	5,00	0.71	225	0.658
	Normatief	2.35	1,00	5,00	0.80	225	0.702

*Betrokkenheid van leden is gemeten op een schaal met: 1. in zeer zwakke mate op mij van toepassing, 2. in zwakke mate op mij van toepassing, 3. middelmatig op mij van toepassing, 4. in sterke mate op mij van toepassing, 5. in zeer sterke mate op mij van toepassing.

Uit tabel 4.4a valt onder andere op te maken dat de leden van de deelnemende watersportverenigingen gemiddeld 2.72 (SD=0,67) scoren op de betrokkenheid. Leden scoren gemiddeld het hoogst op affectieve betrokkenheid, met een gemiddelde van 3.69 en een standaardafwijking van 0.82. Op normatieve betrokkenheid wordt met een gemiddelde van 2.35 gescoord en een standaardafwijking van 0,80 aanzienlijk lager gescoord. Er is het laagst gescoord op Continuïteit betrokkenheid (M=1.88, SD=0.71).

4.4.1 ANALYSE BETROKKENHEID EN PARTICIPATIENIVEAU VOOR VRIJWILLIGERSWERK

In deze paragraaf zal er antwoord gegeven worden op de deelvraag: "Wat is de mening over de invloed van betrokkenheid op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?"

Tabel 4.4b geeft schematisch het verband weer tussen de betrokkenheid (Affectief, Continuïteit, Normatief) van leden en het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van leden.

De resultaten binnen dit onderzoek tonen dat er significante verbanden zijn tussen de betrokkenheid van leden en het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van leden. Er blijkt een zwak positief verband te zijn tussen Affectieve betrokkenheid ($r=0.51$, $p=0.00$) en zeer zwakke positieve verbanden tussen de Continuïteit betrokkenheid ($r=0.34$, $p=0.00$) en Normatieve betrokkenheid ($r=0.33$, $p=0.00$) en het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van leden.

Op basis hiervan kunnen de hypothesen: 'hoe hoger er op Affectieve, Continuïteit en Normatieve betrokkenheid gescoord wordt, des te hoger is het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van het lid' bevestigd worden en moeten de hypothesen: 'hoe lager er op Affectieve, Continuïteit en Normatieve betrokkenheid gescoord wordt, des te lager is het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van het lid' verworpen worden.

Tabel 4.4b: Een verband tussen betrokkenheid van leden (Affectief, Continuïteit, Normatief) en het participatieniveau voor vrijwilligerswerk.

	Correlatiecoëfficiënt (r)**	Sig. (1-tailed) p =
Affectief	0.51	0.00**
Continuïteit	0.34	0.00**
Normatief	0.33	0.00**

- Twee asterisk (**) zegt dat er significant verband is ($\text{sig} < 0,01$).
- Waarde rangcorrelatiecoëfficiënt, verbandsterkte: +/- 0,00 tot +/- 0,20 (geen verband), +/- 0,21 tot +/- 0,40 (zeer zwak verband), +/- 0,41 tot +/- 0,60 (zwak verband), +/- 0,61 tot +/- 0,80 (gematigd verband) en +/- 0,81 tot 1,00 (sterk verband) (Burns & Bush, 2006).

4.5 PERSOONSKENMERKEN

In de grafieken 4.5a t/m 4.5p (bijlage 10) worden de resultaten beschreven voor de huidige en potentiële situatie in hoeverre welke persoonskenmerken behoren bij welk participatieniveau (type lid) van de sportvereniging. De grafieken zullen geven de volgende persoonskenmerken weer: geslacht, leeftijd, werksituatie, opleidingsniveau, woonafstand, ervaring woonafstand onderverdeeld naar aantal verschillende type leden; niet vrijwilligers, incidenteel vrijwilligers en structureel vrijwilligers.

Uit grafiek 4.5a en b blijkt dat zowel mannen als vrouwen wat betreft het participatieniveau voor vrijwilligerswerk gelijk op gaan. In de potentiële situatie willen alleen iets meer vrouwelijke als mannelijke structurele-vrijwilligers, incidenteel vrijwilliger worden. Van de 225 respondenten blijken de jongere deelnemers meer vrijwilligerswerk te doen. Het grootste percentages vrijwilligers zijn studenten en hoge opgeleide (HBO/WO). Aan de cijfers is ook duidelijk te zien dat respondenten met een positievere ervaring wat betreft de woonafstand, een hoger participatieniveau voor vrijwilligerswerk hebben. Wat betreft de sociale status blijken iets meer leden met een relatie een hoger participatieniveau voor vrijwilligerswerk te hebben. Al deze informatie is af te lezen in bijlage 10 (Grafiek 4.5a t/m 4.5p).

4.5.1 ANALYSE PERSOONSKENMERKEN EN PARTICIPATIENIVEAU VOOR VRIJWILLIGERSWERK

In deze paragraaf zal er antwoord worden gegeven op de volgende deelvraag: “*Wat is de invloed van persoonskenmerken op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?*”

De resultaten van dit onderzoek tonen aan dat de volgende hypothesen bevestigd worden:

- *(H3.1b) Minderheid van de oudere leden van de sportvereniging zullen een lager participatieniveau hebben.*
- *(H3.3a) werkende of studerende zullen een hoger participatieniveau voor vrijwilligerswerk hebben dan niet werken of studerende.*
- *(H3.4a) Meerderheid van de leden met een relatie zullen een hoger participatieniveau voor vrijwilligerswerk hebben.*
- *(H3.5a) Hoger opgeleide zullen een hoger participatieniveau voor vrijwilligerswerk hebben.*

En kunnen de volgende hypothesen verworpen worden:

- *(H3.1b) Minderheid van de oudere leden van de sportvereniging zullen een lager participatieniveau hebben.*
- *(H3.3b) Werkende of studerende zullen een lager participatieniveau hebben dan niet werkende of studerende.*
- *(H3.4b) Minderheid van de leden met een relatie zullen een hoger participatieniveau voor vrijwilligerswerk hebben.*
- *(H3.5b) Lager opgeleide zullen een hoger participatieniveau voor vrijwilligerswerk hebben.*

5. CONCLUSIE

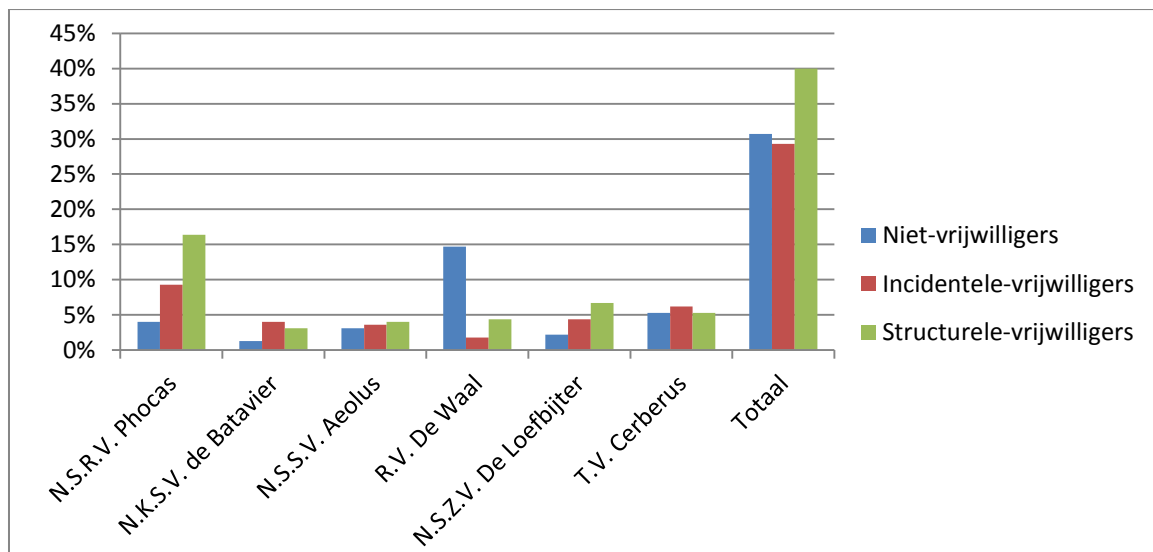
In dit hoofdstuk wordt er een conclusie getrokken over de verkregen resultaten van dit onderzoek en zal de analytische *hoofdvraag* beantwoord worden: “Welke overeenkomsten en verschillen zijn er tussen de meningen van leden over de invloed van motieven voor lidmaatschap, het perspectief naar de sportvereniging, persoonskenmerken en betrokkenheid op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?”

Dit zal worden gedaan door antwoord te geven op de volgende deelvragen:

- Welke overeenkomsten en verschillen zijn er tussen de meningen van leden over de invloed van motieven op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?
- Welke overeenkomsten en verschillen zijn er tussen de meningen van leden over de invloed van perspectief sportvereniging op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?
- Welke overeenkomsten en verschillen zijn er tussen de meningen van leden over de invloed van betrokkenheid van leden op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?
- Welke overeenkomsten en verschillen zijn er tussen de invloed van persoonskenmerken op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?

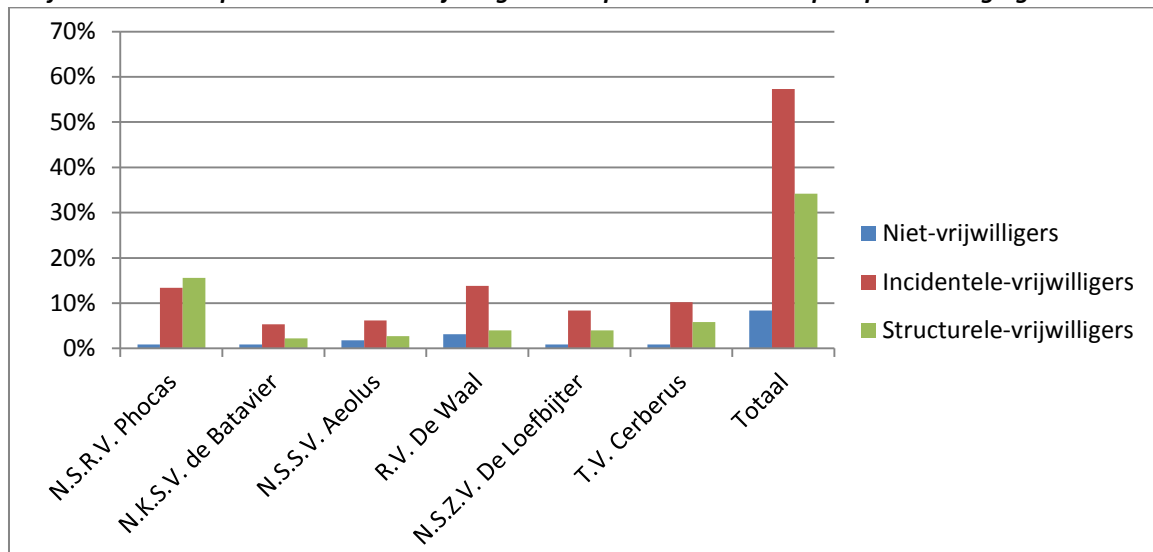
5.1 PARTICIPATIENIVEAU VOOR VRIJWILLIGERSWERK

Grafiek 5.1a Participatieniveau voor vrijwilligerswerk huidige situatie per sportvereniging

Grafiek 5.1a geeft aan hoe de huidige situatie wat betreft participatieniveau voor vrijwilligerswerk onder de respondent van de deelnemende sportverenigingen is. Het aantal niet-vrijwilligers bedraagt 30,7%, het aantal incidentele-vrijwilligers bedraagt 29,3% en structurele-vrijwilligers bedraagt 40% bij watersportverenigingen onder de respondenten van het onderzoek. Per vereniging verschillen deze percentages wat meer van elkaar, maar dit ligt aan het feit dat elke vereniging uniek is. Toch valt het op dat bij de meeste verenigingen de niet-vrijwilligers onder de respondenten in de minderheid zijn.

Grafiek 5.1b Participatieniveau voor vrijwilligerswerk potentiële situatie per sportvereniging

Wanneer er gekeken wordt naar grafiek 5.1b, zijn de potentiële niet vrijwilligers (8,4%) in verhouding met het aantal incidentele-vrijwilligers (60,5%) en structurele-vrijwilligers (34,2%), hier is een kleine daling (5,8%) te zien in het aantal structurele-vrijwilligers. Anderzijds is er een hele grote daling (22,3%) onder de groep niet vrijwilligers, die een grote stijging (31,2%) veroorzaakt binnen de groep incidentele-vrijwilligers.

Deze resultaten suggereren dat het aantal huidige niet-vrijwilligers, incidenteel-vrijwilligers en structurele vrijwilligers in verhouding met het aan potentiële niet-vrijwilligers, incidentele-vrijwilligers en structurele-vrijwilligers positief kan veranderen en dat onder de respondenten er weinig sprake is van consumentisme.

Nu is er per vereniging een percentage dat niet gereageerd heeft op de enquête. Hierover kan geen conclusie getrokken worden wat betreft het participatieniveau voor vrijwilligerswerk.

5.2 MOTIEVEN LIDMAATSCHAP

In deze paragraaf zal ik een conclusie trekken over de resultaten door antwoord te geven op de volgende deelvraag: *“Welke overeenkomsten en verschillen zijn er tussen de meningen van leden over de invloed van motieven op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?”*

Uit de resultaten blijkt er voor in alle gevallen significante verschillen zijn gevonden tussen het behoefteniveau van Maslow en het participatieniveau voor vrijwilligerswerk. Er blijkt een zwak positief verband te zijn tussen de motieven lidmaatschap: niveau 3 (Sociale participatie) en zeer zwakke positieve verbanden tussen de behoeftes niveau 4 (Erkenning en waardering) en niveau 5 (Zelfontwikkeling) en het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van leden.

Niet vrijwilligers scoren op elk niveau van de behoefte hiërarchie van Maslow gemiddeld het laagst en structurele vrijwilligers op elk niveau van de behoefte hiërarchie van Maslow het hoogst. De incidentele vrijwilligers vallen wat betreft scoren hier precies tussenin.

Deze resultaten suggereren dat de hoogte van de verschillende behoefte niveaus van Maslow bepalend zijn over hoe hoog het participatieniveau voor vrijwilligerswerk is. Niveau 3: Hoe meer iemand behoefte heeft aan sociale participatie binnen de vereniging, hoe hoger het participatieniveau voor vrijwilligerswerk. Niveau 4: Hoe meer iemand behoefte heeft aan erkenning en waardering binnen de vereniging, hoe hoger het participatieniveau voor vrijwilligerswerk. Niveau 5: Hoe meer iemand behoefte heeft aan zelfontwikkeling binnen de vereniging, hoe groter de kans dat iemand een hoog participatieniveau heeft.

5.3 PERSPECTIEVEN SPORTVERENIGING

In deze paragraaf zal ik een conclusie trekken over de resultaten door antwoord te geven op de volgende deelvraag: *“Welke overeenkomsten en verschillen zijn er tussen de meningen van leden over de invloed van perspectief sportvereniging op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?”*

Om te achterhalen wat voor een invloed het gewenste aanbod en functioneren van de sportvereniging heeft, is er gemeten wat voor een perspectief de verschillende leden hebben. Uit de resultaten blijkt er op alle vlakken een positief significant verband te zijn tussen verenigingsperspectief en beleidsperspectief en het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van het lid. Er blijkt een zwak positief verband te zijn tussen het verenigingsperspectief en een zeer zwak positief verband tussen het beleidsperspectief en het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van leden. Niet-vrijwilligers scoren op elk betreffende perspectief gemiddeld het laagst en structurele-vrijwilligers op elk betreffende perspectief het hoogst. De incidentele-vrijwilligers vallen wat betreft score hier precies tussenin.

Deze resultaten suggereren dat hoe meer iemand voorstander is van het verenigingsperspectief en beleidsperspectief, hoe groter de kans dat iemand een hoog participatieniveau heeft.

5.5 BETROKKENHEID

In deze paragraaf zal ik een conclusie trekken over de resultaten door antwoord te geven op de volgende deelvraag: *“Welke overeenkomsten en verschillen zijn er tussen de meningen van leden over de invloed van betrokkenheid van leden op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?”*

Uit de resultaten blijkt dat er significante verbanden zijn tussen de betrokkenheid van leden en het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van leden. Er blijkt een zwak positief verband te zijn tussen de betrokkenheid: Affectieve betrokkenheid en zeer zwakke positieve verbanden tussen de Continuïteit betrokkenheid en Normatieve betrokkenheid en het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van leden.

Deze resultaten suggereren dat de mate van betrokkenheid bepalend is hoe hoog het participatieniveau voor vrijwilligerswerk is. Niet-vrijwilligers scoren op elke manier van betrokken zijn gemiddeld het laagst en structurele-vrijwilligers op elke manier van gevoelsmatig betrokken zijn het hoogst. De incidentele-vrijwilligers vallen wat betreft score hier precies tussenin. Hieruit kan er geconcludeerd worden; Hoe hoger iemand affectief, continuïteit of normatief betrokken is, hoe groter de kans dat iemand een hoog participatieniveau heeft.

5.6 PERSOONSKENMERKEN

In deze paragraaf zal ik een conclusie trekken over de resultaten door antwoord te geven op de volgende deelvraag: *“Welke overeenkomsten en verschillen zijn er tussen de meningen van leden over de invloed van persoonskenmerken op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk?”*

Uit de resultaten van dit onderzoek blijkt dat er significante verbanden lijken te zijn tussen een paar persoonskenmerken en het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van leden. Er blijken zeer zwakke negatieve verbanden te zijn tussen de persoonskenmerken: Leeftijd, werksituatie, sociale status en het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van leden. Voor de andere gemeten persoonskenmerken zijn er geen verbanden aangetroffen met het participatieniveau voor vrijwilligerswerk.

Deze resultaten suggereren dat onder volwassenen van 18 t/m 69 jaar, hoe jonger het lid is, hoe meer kans dat het lid een hoog participatieniveau voor vrijwilligerswerk heeft. Daarnaast blijken meer leden die werken of te studeren een hoog participatieniveau te hebben en de leden die minder actief in hun werksituatie zijn ook vaak een laag participatieniveau voor vrijwilligerswerk. Ten slotte blijkt merendeel van alle leden met een relatie een hoger participatieniveau voor vrijwilligerswerk te hebben.

6. DISCUSSIE

In dit hoofdstuk wordt het onderzoek bediscussieerd. De volgende paragrafen komen aan bod: Paragraaf 6.1 zal de theoretische relevantie aanduiden, door te achterhalen wat de relatie is tussen het theoretische kader en de onderzoeksresultaten van dit onderzoek. In Paragraaf 6.2 zal de praktische relevantie van dit onderzoek worden beschreven. Hierbij wordt de relatie geschetst tussen de resultaten van dit onderzoek en de doelstelling van dit onderzoek. Als volgt zal paragraaf 6.3 de begrenzing van het onderzoek beschrijven. Tot slot zullen in paragraaf 6.4 suggesties voor vervolgonderzoek worden gegeven.

6.1 THEORETISCHE RELEVANTIE

Zoals Sportservice Ede een duidelijke ledentypologie schetst (consumerende leden, actieve leden, proactieve leden) is die nergens anders te vinden in de literatuur, wat er dus wel voor zorgt dat deze typologie geen wetenschappelijke onderbouwing bevat. Toch tonen de resultaten van dit onderzoek wel degelijk dat deze ledentypologie m.b.t. participatieniveau te handhaven is.

Boessenkool et al. (2011); Dekker & de Hart (2010) veronderstellen dat de verenigingen van een Mutual support organization, waarin leden samenhangendheid en gedeelde waarden over de vereniging hebben, veranderen naar een service delivery organisatie, waarin leden zich professioneel opstellen en voor de diensten willen betalen. Dit geldt niet voor de leden binnen Watersport Nijmegen. Naast dat dit onderzoek aantoont welke factoren (motieven voor lidmaatschap, perspectief naar de sportvereniging, betrokkenheid, persoonskenmerken) invloed hebben op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk, geeft grotendeels van de leden aan wel incidenteel vrijwilligerswerk te willen doen.

Wanneer we kijken naar motieven van leden om lid te zijn bij een sportvereniging zou er volgens de ontwikkelingen, onder een groot gedeelte van de leden, laag gescoord moeten worden op de behoeftes zoals beschreven in behoefte hiërarchie van Maslow m.b.t. het lidmaatschap van de sportvereniging. Onder de respondenten van dit onderzoek, waar een groot gedeelte potentieel-vrijwilliger is, is er op motief niveau 3 (Sociale participatie) Maslow voor lidmaatschap het hoogst gescoord ($M=4,00$; $SD=0,63$) en loopt de score naar mate de hoogte van het behoefteniveau van Maslow m.b.t. lidmaatschap af (Niveau 4 (Erkenning en waardering): $M= 3,08$; $SD= 0,98$ en niveau 5: $M=2,62$; $SD=0,97$). Deze studie toont aan welke motieven voor lidmaatschap er spelen en dat wanneer leden hoog scoren op deze behoefte niveaus m.b.t. lidmaatschap, leden ook sneller in staat zijn vrijwilligerswerk binnen de sportvereniging te doen.

In de sportersmonitor 2012 staat dat er een grotere voorkeur is voor flexibele vormen van lidmaatschap (Daamen, Kalmthout, van. Veerman, & Werff, 2013). Aangezien de potentiële situatie aangeeft dat meer mensen wel incidenteel vrijwilligerswerk willen doen, zou vrijwilligerswerk ook flexibeler moeten worden aangeboden. In deze studie wordt aangetoond dat hoe 'meer' een lid een verenigingsperspectief (fundament van de sportvereniging ligt bij de hoeveelheid passie van de vrijwilligers en het plezier die de vrijwilligers ervaren) ($M=3,84$; $SD=0,67$) of beleidsperspectief (vrijwilligers als een instrument om maatschappelijke problemen en vraagstukken op te lossen) ($M=4,13$; $SD=0,51$) heeft, des te groter het participatieniveau voor vrijwilligerswerk binnen de sportvereniging.

Allen & Meyer (1990) concluderen dat de effectiviteit van organisaties niet alleen afhangt van het management, maar eveneens van het participatieniveau van de medewerkers. Het personeel moet in staat zijn om de toegewezen taken op een zelfstandige manier uit te voeren en moet bereid zijn om bijkomstige werkzaamheden uit te voeren (Allen & Meyer, 1990). Dit onderzoek bevestigt dat met hoe hoger een lid affectief ($M=3,69$; $SD=0,82$), continuïteit ($M=1,88$; $SD= 0,71$) en normatief ($M=2,35$; $SD=0,80$) betrokken is bij de sportvereniging, een lid een hoger participatieniveau heeft voor vrijwilligerswerkzaamheden binnen de sportvereniging.

Dit onderzoek toont aan welke persoonskenmerken invloed hebben op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk binnen de sportvereniging. Van alle persoonskenmerken die achterhaald zijn (leeftijd, geslacht, opleidingsniveau, werksituatie, woonafstand, relatiestatus en wel of geen kinderen) blijkt er binnen deze studie alleen een verband te zijn met leeftijd, opleidingsniveau, werksituatie en relatiestatus onder de respondenten. Met de andere gemeten persoonskenmerken is geen verband aangetoond met het participatieniveau voor vrijwilligerswerk.

Meer jongeren blijken zich in te zetten voor vrijwilligerswerkzaamheden dan ouderen. Leden die werken of studeren zetten zich meer in dan mensen die dit niet doen en meer vrijwilligers hebben een relatie dan dat ze vrijgezel zijn. Een mogelijke reden is het participatieniveau voor vrijwilligerswerkzaamheden te maken heeft met een mentaliteit/persoonlijkheid. Bij deze mentaliteit/persoonlijkheid hoort een persoon die omdat hij jong is meer behoefte heeft aan zelfontwikkeling door vrijwilligerswerk dan ouderen en doordat iemand juist werkend is een juiste werkmentaliteit heeft om inzet voor vrijwilligerswerk te vertonen. Dat meer vrijwilligers een relatie hebben, komt waarschijnlijk doordat vrijwilligers hun behoefte aan liefde (Maslow niveau 3) al vervuld hebben en daarom zich meer op zelfontwikkeling (niveau 5) kunnen richten.

6.2 PRAKTISCHE RELEVANTIE

De onderzoeksresultaten zouden relevant kunnen zijn voor bestuursleden van sportverenigingen en Watersport Nijmegen met betrekking tot de ontwikkelingen van ledenwerving en vrijwilligersbeleidsplannen. Om aan te geven, dat wanneer er aan een vitalere toekomst gewerkt zal worden voor de sportvereniging, er eerst gewerkt moet worden aan inzicht en kennis over het ledenbestand. Zoals de titel al aangeeft “De fundering van de sportvereniging in de toekomst”. Aangezien de fundering van de sportvereniging bestaat uit haar ledenbestand, geeft een desbetreffend ledentypologie (niet-vrijwilligers, incidentele-vrijwilligers, structurele-vrijwilligers) wat betreft participatieniveau voor vrijwilligerswerk binnen de sportvereniging meer inzicht. Het zorgt voor meer structuur aan de ledenwervingsacties en beleidskeuzes die moeten worden gemaakt voor een vitalere toekomst van de vereniging.

Daarnaast zijn de invloeden als motieven voor lidmaatschap, perspectief naar sportvereniging, betrokkenheid en persoonskenmerken inzichtelijker geworden. De enige invloed die het bestuur kan veranderen is betrokkenheid. Motieven voor lidmaatschap, perspectief naar de sportvereniging en persoonskenmerken zijn persoonskenmerken en niet per definitie niet te veranderen, maar valt het veranderen van deze factoren ten eerste niet onder werkzaamheden waar een sportverenigingsbestuur zich mee bezig moet houden. Met een totaal inzicht in de desbetreffende ledentypologie m.b.t participatieniveau voor vrijwilligerswerk kan het bestuur van de sportvereniging beter een strategie bepalen.

6.3 BEGRENZINGEN VAN HET ONDERZOEK

Dit onderzoek kent echter ook enkele beperkingen. In de periode dat dit onderzoek uitgezet werd, deden de deelnemende sportverenigingen ook mee aan andere onderzoeken of hadden net deelgenomen. Dit zorgde ervoor dat dit onderzoek concurreerde met andere onderzoeken en had een groot deel van de doelgroep waarschijnlijk in deze periode genoeg enquêtes gezien. Dit heeft weer kunnen leiden tot een hoger non-respons.

Het gebruikte meetinstrument is een enquête bestaande uit 64 vragen/stellingen. Dit zorgde ervoor dat deelname per respondent minimaal tien minuten zou duren. Ook is de enquête digitaal afgenomen. Deze factoren kunnen geleid hebben tot een hoger non-respons. De uiteindelijke respons bedroeg 225 respondenten, terwijl er 315 respondenten gestart waren met het invullen van de enquête.

Aangezien er nooit eerder onderzoek is verricht naar ledentypologie m.b.t. participatieniveau voor vrijwilligerswerk, waren er geen bestaande meetinstrumenten. Hierdoor zijn er vanuit de literatuurstudie vanuit verschillende onderzoeken meetinstrumenten gecombineerd. Wellicht kan dit gevolgen hebben voor de betrouwbaarheid van de resultaten, omdat de doelgroepen van de andere onderzoeken anders waren dan de doelgroep in dit onderzoek.

Zonder enige twijfel zijn de resultaten van dit onderzoek waardevol voor ledentypologie binnen sportverenigingen m.b.t. participatieniveau vrijwilligerswerk. Doordat er alleen onderzoek is verricht naar ledentypologie m.b.t. participatieniveau voor vrijwilligerswerk binnen watersportverenigingen, kan niet bepaald worden of deze resultaten typisch zijn voor leden binnen sportverenigingen in het algemeen of dat deze bijzonder zijn voor leden van de deelgenomen watersportverenigingen binnen Watersport Nijmegen.

6.4 SUGGESTIES VOOR VERVOLG ONDERZOEK

In vervolgonderzoek naar participatieniveau voor vrijwilligerswerk zou de huidige studie verbeterd kunnen worden. Zoals dit eerste onderzoek al aantoonde zijn er 90 respondenten die de enquête onvolledig hebben ingevuld. Door vervolgonderzoek zou er ook gekeken moeten worden hoe de verschillende items beter geoperationaliseerd kunnen worden, voor een kortere vragenlijst, het Cronbach's alfa te verhogen en het gehele model te verbeteren.

Daarnaast is dit onderzoek alleen uitgevoerd onder watersportverenigingen in de gemeente Nijmegen. Onderzoek onder andere sportverenigingen dan watersportverenigingen, kan overeenkomsten of verschillen per sport aangeven. Watersportverenigingen zijn namelijk een ander soort sportverenigingen dan bijvoorbeeld voetbalverenigingen. Hierdoor krijgen onderzoekers inzicht in overeenkomsten en verschillen in de verschillende sporten wat betreft participatieniveau voor vrijwilligerswerk binnen sportverenigingen.

Vervolg onderzoek zal ook kwalitatief onderzoek kunnen zijn. Door dit kwantitatieve onderzoek te onderbouwen met een kwalitatief onderzoek, zorgt dit voor meer verdieping en meer inzicht in de invloeden op het participatieniveau voor vrijwilligerswerk. Met kwalitatief onderzoek is de 'waarom' vraag beter te achterhalen. Dit inzicht zou dan nog meer bevestiging kunnen geven in 'hoe' en 'of' verenigingsbesturen hun ledenbestand kunnen beïnvloeden.

Tot slot is dit onderzoek het eerste onderzoek naar participatieniveau voor vrijwilligerswerk. Om de resultaten te weerleggen of te bevestigen is verder onderzoek vereist.

7. AANBEVELINGEN

In dit hoofdstuk zullen de aanbevelingen worden gedaan voortkomende uit de resultaten en conclusies van dit onderzoek. Deze aanbevelingen zijn gebaseerd op de doelstelling van dit onderzoek:

“Het doen van aanbevelingen aan het bestuur van Watersport Nijmegen over ‘hoe’ verenigingsbesturen het best om kunnen gaan met de verschillende type leden m.b.t. participatieniveau voor vrijwilligerswerk.”

Deze aanbevelingen kunnen door Watersport Nijmegen worden gebruikt voor het ondersteunen van de verschillende watersportverenigingen.

Dit onderzoek toont aan dat er wel degelijk positieve verbanden zijn met de variabelen; motieven voor lidmaatschap, perspectieven naar sportvereniging, persoonskenmerken en betrokkenheid. Motieven van lidmaatschap zijn net zoals de andere variabelen, perspectieven naar sportvereniging en persoonskenmerken, persoonseigenschappen van mensen. Dit zijn eigenschappen die per persoon uniek zijn en moeilijk beïnvloedbaar. De enige beïnvloedbare variabele waar sportverenigingsbesturen invloed op kunnen hebben, is betrokkenheid. Deze kan vergroot worden of verkleind. Om de betrokkenheid van leden te vergroten moet er meer geïnvesteerd gaan worden in sociale activiteiten binnen de vereniging en clubbinding.

Uit de resultaten blijkt dat er onder de respondenten van dit onderzoek veel animo is om incidenteel-vrijwilliger te worden. Hierop kan worden ingespeeld door het vrijwilligersbeleid hierop aan te passen en verenigingswerkzaamheden anders in te delen, maar dat betreft het aantal respondenten van dit onderzoek en niet op de leden binnen elke sportvereniging. Duidelijk is dat je als verenigingsbestuur eerst inzicht moet krijgen in het ledenbestand van de vereniging, aangezien elke sportvereniging uniek is. De volgende paragrafen komen in dit hoofdstuk aan bod: 7.1 Ledenprofiel en 7.2 Betrokkenheid vergroten.

7.1 LEDENPROFIEL

Het is belangrijk voor verenigingsbesturen te weten welke persoonseigenschappen de leden hebben, omdat deze in verband staan met het participatieniveau voor vrijwilligerswerk. Door liever te werken met een ledenprofiel binnen de sportvereniging, kunnen sportverenigingsbesturen achterhalen wat voor verschillende type leden m.b.t. participatieniveau voor vrijwilligerswerk er binnen de sportvereniging zijn. Er zal onderscheid gemaakt worden in niet-vrijwilligers, incidentele-vrijwilligers en structurele-vrijwilligers.

Een ledenprofiel invoeren bestaat uit verschillende stappen. 1. Het samenstellen van een korte vragenlijst met relevante vragen voor het achterhalen voor informatie in het ledenprofiel (zie bijlage 11). 2. Gebruik maken van bestaande kennis en deze zelf al zover mogelijk in het ledenprofiel per lid invoeren. 3. Uitvoeren van een enquête om overige informatie te achterhalen. 4. Overige informatie invoeren in ledenbestand. 5. Resultaten analyseren.

De enige manier waarop een ledenprofiel kan werken is door van het gehele ledenbestand respons te krijgen op de enquête. De enquête zal dus online, telefonisch en persoonlijk afgenomen kunnen worden om het proces te versnellen. Omdat elke sportvereniging een unieke cultuur heeft is het aan sportverenigingsbestuur zelf te bepalen welke methodes het vriendelijkst zijn voor haar leden.

Alle nieuwe leden zullen bij hun entree de vragenlijst moeten invullen. Het participatieniveau m.b.t. vrijwilligerswerk van leden kan veranderen, daarom is gewenst dat een coördinator binnen de vereniging veranderingen achterhaald en indien nodig aanpast.

Wanneer het ledenprofiel ingevoerd is en duidelijk is wat de verschillende percentages type leden binnen de sportvereniging zijn, kan het bestuur van de sportvereniging beter een strategie bepalen. Mogelijk strategieën voor de sportvereniging zijn:

1. Vrijwilligersbeleid invoeren/verbeteren.
2. Betrokkenheid vergroten.
3. Verenigingswerkzaamheden aanpassen.
4. Lidmaatschappen afstemmen op de verschillende type leden.
5. Professionaliseren; het aanstellen van betaalde krachten (Boessenkool & Verweel, 2004; Vries, et al., 2007; Boessenkool, Eekeren, & Lucassen, 2008)

Vragen als; Moet het vrijwilligersbeleid worden verbeterd?, Moet de betrokkenheid worden vergroot?, Moeten de vrijwilligerswerkzaamheden anders ingedeeld gaan worden?, Moet we het lidmaatschap veranderen en/of moeten we professionaliseren? Kunnen worden beantwoord.

Heeft de sportvereniging bijvoorbeeld een overvloed aan niet-vrijwilligers en is er daadwerkelijk een tekort aan incidentele-vrijwilligers en structurele-vrijwilligers, dan betekent het dat de sportvereniging alle bovenstaande strategieën kan kiezen. Het is maar net welke richting de sportvereniging op wilt. Heeft de sportvereniging een overvloed aan incidentele-vrijwilligers en een tekort aan structurele- vrijwilligers, dan kan er bijvoorbeeld voor worden gekozen om de betrokkenheid te vergroten en verenigingswerkzaamheden aan te passen. Het is maar net welke strategie de sportvereniging kiest. Het ledenbestand en de situatie van de vereniging, denk aan bijvoorbeeld de grootte van de vereniging, bepaalt welke strategie(ën) het beste zijn. Dit geldt precies hetzelfde bij een overvloed aan structurele-vrijwilligers.

7.2 BETROKKENHEID

De enige beïnvloedbare variabele voor sportverenigingsbesturen is betrokkenheid. In de meeste gevallen zullen sportverenigingsbesturen deze willen vergroten. Wat de sportvereniging ook zou willen, betrokkenheid vergroten binnen de sportvereniging zal ten alle tijden positief uitpakken. Dit onderzoek toont aan dat 'hoe' groter de betrokkenheid van het lid is, 'hoe' groter de kans dat het lid een hoog participatieniveau voor vrijwilligerswerk heeft. Het vergroten van betrokkenheid binnen sportvereniging kan door aandacht te besteden aan verschillende sociale activiteiten. De sociale activiteiten die in deze aanbevelingen voorkomen zijn het: buddy-systeem en clubbinding.

7.2.1 BUDDY-SYSTEEM

'Het buddy-systeem een middel ter bevordering van de sportieve gemeenschap, het welzijn van leden, reducering van late uitval en verhoging van het participatierendement op een vriendelijke manier. Het uitgangspunt is dat oudere leden (buddies), nieuwere leden (buddy-joiners) begeleiden op een laagdrempelige manier (Kessel, 2012).'

In het buddysysteem gaan oudere leden, de nieuwe leden ondersteunen en betrekken bij verschillende activiteiten van de sportvereniging.

Wat doet een buddy?

- Het bevorderen van socialisatie en sportieve integratie door het realiseren van verschillende contactmomenten tussen de buddy en de leden.
- Het ondernemen van activiteiten met de buddygroep tezamen met één van de andere buddygroepen, zodat een teamverband tussen de buddygroepen kan ontstaan.
- Een vraagbaak vormen voor de nieuwe leden. Een buddy is zelf een lid en staat hiermee dicht bij de nieuwe leden. Een buddy weet wat er speelt, onderhoudt persoonlijk contact met de leden en is eenvoudig te bereiken. Een buddy is zo een laagdrempelig aanspreekpunt voor nieuwe leden.
- Wegwijs maken binnen de sportvereniging.
- Bevorderen van het sporten. Een buddy kan nieuwe leden in het eerste seizoen stimuleren om actief en regelmatig met de sport bezig te zijn.
- Vooral veel plezier maken met het buddygroepje!
(Kessel, 2012)

Wat zijn de taken van een buddy?

- Het bezoeken van de nieuwe leden tijdens het sporten en na de eerste wedstrijden.
- Het uitwisselen van contactgegevens met de nieuwe leden en het afnemen van de vragenlijst voor het ledenprofiel, om deze vervolgens door te geven aan het sportverenigingsbestuur.
- Het aanmaken van een actieve Facebook-pagina voor het buddygroepje

- De nieuwe leden meenemen naar tenminste één sociale activiteit in het eerste seizoen.
- Samen met de nieuwe leden tenminste één andere activiteit organiseren, zoals het bezoeken van een bar, gezamenlijk eten in een restaurant of iets dergelijks. De eerste activiteit zal deels georganiseerd worden door de evenementencommissie en kan samen met een tweede buddygroep ondernomen worden.
- Voorbereid zijn op mogelijke vragen van de nieuwe leden over de sportvereniging.
- Na het eerste seizoen een gesprek aanknopen met de nieuwe leden over het reilen en zeilen binnen de sportvereniging.
(Kessel, 2012)

Hoe een buddy-systeem in te voeren in de sportvereniging?

- Buddy-werkzaamheden als verenigingswerkzaamheden invoeren.
- Buddies werven binnen de sportvereniging.
- Buddies koppelen aan nieuwere leden binnen de sportvereniging.
- Leden de mogelijkheid bieden om een buddy te krijgen.

7.2.2 CLUBBINDING

Om de betrokkenheid te vergroten is clubbinding belangrijk om het samengaan van verschillende type leden zo goed mogelijk te laten verlopen en het verhoogt het participatieniveau voor vrijwilligerswerk van leden. Clubbinding bestaat uit meerdere stappen. Om clubbinding binnen de sportvereniging te verbeteren, kunnen de volgende stappen worden doorlopen:

1. Het goed voorzien van informatie naar leden, nieuwe leden, ouders en potentiële leden door middel van: nieuwsbrieven, informatiebulletins, informatiebrochures voor leden waarin het doel, beleid en globale functioneren van de vereniging is beschreven.
2. Regelmatig nevenactiviteiten organiseren voor zowel (jeugd)leden, ouders, vrijwilligers en eventuele supporters, waarbij het draait op het sociale aspect. Bijvoorbeeld kennismakingsbijeenkomsten voor nieuwe leden of infobijeenkomsten voor vrijwilligers, etc.
3. Regelmatig waardering tonen vanuit het bestuur voor de verschillende prestaties binnen de sportvereniging. Denk aan prestaties van vrijwilligers, sporters, teams, etc.
4. Het organiseren van goede communicatiemogelijkheden tussen leden en bestuur. Denk aan een ideeënbox, discussiebijeenkomsten, klachtenbox, etc.
5. Introduceer activiteiten voor een goed doel of activiteiten voor de sportvereniging (bijv. geldinzamelingsactie, schoonmaakdag, etc).
6. Neem als sportvereniging een standpunt tegen 'het slechte'. Onderbouwd door incidenten binnen de sport (denk aan agressie of fairplay). Dit zorgt ervoor de sportvereniging meer aantrekkingskracht heeft. Voor (potentiële) leden kan dit een reden zijn om lid te worden of te blijven.

Bron: (Sportservice Net)

8. LITERATUUR

- Allen, N., & Meyer, J. (1990). The measurement and antecedents of affectieve, continuance and normatieve commitment to the organization. *Journal of Occupational Psychology*(63), 1-18.
- Arends, J., & Flöthe, L. (2013). *Sociaal Economische Trend: Wie doet vrijwilligerswerk?* Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Baarda, D., & Goede, M. d. (2006). *Basisboek Methoden en Technieken*. Groningen: Noordhoff Uitgevers B.V.
- Boessenkool, Eekeren, V., & Lucassen. (2008). *Moderniseringsambities voor sportverenigingen gaan aan behoeften van driekwart van clubs voorbij: Moderniseren en professionaliseren met gevoel voor realiteit: diversiteit als uitgangspunt!*
- Boessenkool, J., & Verweel, P. (2004). Stop professionaliseren, red de sportvereniging; Van, voor en door vrijwilligers! *Vrijwillige Inzet Onderzocht*, 1(2), 1-10.
- Boessenkool, J., Lucassen, J., Waardenburg, M., & Kemper, F. (2011). *Sportverenigingen: Tussen traditie en ambities*. Nieuwegein: Arko Sports media.
- Bool, K. (2008). *Goedkope sportaccommodaties zijn mogelijk*. Opgeroepen op mei 16, 2015, van SportKnowHowXL: http://www.sportknowhowxl.nl/nieuws_2008/2452
- Broenink, N., Plempers, E., & Wentink, M. (2005). *Vrijwillig beloond. Een onderzoek naar het erkennen en waarderen van vrijwilligers*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Burns, A., & Bush, R. (2006). *Principes van marktonderzoek*. Amsterdam: Pearson Education Benelux.
- Caro, F., & Bass, S. (sd). Receptivity to volunteering in the immediate post-retirement period. *Journal of Applied Gerontology*, 427-442.
- Centraal Bureau voor de statistiek. (2015). *Begrippen*. Opgeroepen op Januari 2015, van Centraal Bureau voor de Statistiek: <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/methoden/begrippen/default.htm?conceptid=791>
- Clary, E., & Snyder, M. (1999). The motivations to volunteer: Theoretical and practical considerations. *American psychological society*, 8(5), 156-159.
- Clary, E., Snyder, M., Ridge, R., Copeland, J., Stukas, A. A., Haugen, J., et al. (1998). Understanding and assessing motivations of volunteers: A functional approach. *Journal of personality and social psychology*, 1516-1530.
- Colijn, J., & Kok, R. (2007). *Sportmarketing*. Amsterdam: Pearson Education Benelux.
- Daamen, T., Kalmthout, J., van. Veerman, H., & Werff, H. v. (2013). *Sportaanbiedersmonitor 2012*. Arnhem: NOC*NSF.
- de Roos, S. (2006). *Onderzoek naar clubbinding en vrijwilligerswerk onder jeugdleden van sportverenigingen in de gemeente Rijssen-Holtten*. Tilburg: Universiteit van Tilburg.
- Dekker, P., & Hart, J. (2011). *Vrijwilliger in de sport*. Den Haag/ Den Bosch: Cultureel Planbureau/W.J.H. Mulier Instituut.

- Diepen, R. v. (2008, april). *25 tips voor een perfecte online enquête*. Opgeroepen op juli 24, 2015, van van http://www.marketingfacts.nl/berichten/25_tips_voor_een_perfecte_online
- Gaskin, K., & Davis Smith, J. (1995). *A New Civic Europe. A Study of the Extent and Role of Volunteering*. London: The Volunteer Centre UK.
- Gemeente Maastricht. (2013). *Sportnota 2020*. Maastricht: Gemeente Maastricht.
- Gerrits, J. (z.d.). *Ledenwerving voor sportverenigingen*. Ede: Sportservice Ede.
- Gratton, C., Jones, I., & Robinson, T. (2011). *Onderzoeksmethoden voor sportstudies*.
- Hellemans, G. A. (1988). *Verzuiling en ontzuiling van de katholieken in België en Nederland. Een historisch-*. Tilburg: Universiteit Tilburg.
- Jak, S., & Evers, A. (2010). *Een vernieuwd meetinstrument voor organizational commitment*. Amsterdam.
- Janssens, S. (2011). *Doormodderen en samen de schouders eronder*. Opgeroepen op 2014, van sportknowhow.nl: <http://www.sportknowhow.nl/achtergronden/feedback-xl/item/88801/>
- Kalmthout, J., van, J. M., & Lucassen, J. (2009). *Verenigingsmonitor 2008: De stand van zaken bij sportverenigingen*. 's-Hertogenbosch: Arko Sports Media. W.J.H. Mulier Instituut.
- Kessel, C. v. (2012). *Help eerstejaars op weg bij ASW*. studievereniging Pegasus.
- Lucassen, J., Bottenburg, M., & van & Hoecke, J. v. (2007). *Sneller, hoger, sterker, beter. Kwaliteitsmanagement in de sport*. Nieuwegein: Arko Sports Media.
- NOC*NSF. (2013). *Ledentallenrapportage NOC*NSF*. Arnhem: NOC*NSF.
- Peerdeman, A., van Wegen, E., & Laarman, J. (2011). *Boeien & Binden – de invloed van sociale binding op sportparticipatie*. Arnhem.
- Pelsmacker, P. d., & Kenhove, P. v. (2007). *Marktonderzoek: methoden en toepassingen*. Amsterdam: Pearson Education Benelux.
- Posthumus, H., den Ridder, J., & de Hart, J. (2014). *Verenigd in verandering. Grote maatschappelijke organisaties en ontwikkelingen in de Nederlandse civil society*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Putnam, R. (1995). Turning in, turning out: the strange disappearance of social capital in America.
- Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling. (1997). *RMO-advies - Uitsluitend vrijwillig?! Maatschappelijk actief in Vrijwilligerswerk*. Rijswijk: Sdu Uitgevers.
- Romijn, D., & Kalmthout, J. v. (2012). *Vitaliteit sportverenigingen Schiedam 2012: Stand van zaken bij sportverenigingen in het perspectief van vitaliteit*. Utrecht: W.J.H. Mulier Instituut.
- Rubingh, B., Beards, C., & Körver, J. (Regisseurs). (2011). *Back to Basics* [Film].
- scholieren.com. (2005, maart 5). *Massamedia*. Opgeroepen op Januari 21, 2016, van Scholieren: <http://www.scholieren.com/begrippenlijst/23851>

- Sportservice Net. (sd). *Ledenwerving en behoud*. Veenendaal: Nederlandse Bowling Federatie.
- Thiel, S. v. (2007). *Inleiding Bestuurskundig onderzoek*. Bussum: Uitgeverij Coutinho.
- Tiessen-Raaphorst, A. (2015). *Rapportage sport 2014*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau
- van Bottenburg, M. (2013). Om de sport verenigd. Instituties in de sportwereld. In J. W. Duyvendak, C. Bouw, K. Gerxhani, & O. Velthuis, *Sociale kaart van Nederland*. Den Haag: Boom Lemma Uitgevers.
- Van der Klein, M., Mak, D., & van der Gaag, R. (2011). Professionals en vrijwilligers(organisaties) rond jeugd en gezin. *Literatuur over samenwerken in de pedagogische civil society*.
- van der Zee, F. (2015). *Spearman rangcorrelatie*. Opgeroepen op mei 2015, van hulpbijonderzoek: <http://hulpbijonderzoek.nl/online-woordenboek/spearman-rangcorrelatie/>
- van 't Verlaat, M., & van Kalmthout, J. (2011). *Marktgerichtheid: de (on)mogelijkheden van de sportbonden en -verenigingen*. Nieuwegein: Arko Sports Media.
- Verschelden, G., & van Thuyne, T. (2007). *Vrijwilligerswerk en Participatie aan het verenigingsleven binnenstebuiten*.
- Verschuren, P., & Doorewaard, H. (2007). *Het ontwerpen van een onderzoek*. Nijmegen, Gelderland, Nederland: Boom Lemma uitgevers.
- Vries, J. d., Nagtegaal, K., Baatenburg, de Jong, R., Bekker, G., Löwik, S., et al. (2007). *Besturen als sport : een onderzoek naar competenties van besturen in de Nederlandse sportsector (68 p. bijl. fig. tab. Met lit. opg.)*. Leiden/ Den Haag: Universiteit Leiden/Campus Den Haag.
- Watersport Nijmegen. (2014). *over Watersport Nijmegen*. Opgeroepen op 2015, van Watersport Nijmegen.
- Weber, A. (2010). *Consumentengedrag: de basis*. Arnhem, Groningen, Houten, The Netherlands: Noordhoff Uitgevers bv Groningen.
- Wilson, J. (sd). Volunteering. *Annual Review of Sociology*, 215–240.